

حقوق و اقتصاد مقاوم

ویژه نامه همایش حقوق و اقتصاد مقاومتی - بهمن ۹۳

سازمان حقوق و
سازمان مجاری حقوق

سازمان بهمن حقوق و
پژوهشکده مجاری حقوق

سازمان بسیج حقوق دانان

- معرفی همایش حقوق و اقتصاد مقاومتی ۳
- درباره پژوهشکده مجازی حقوق سازمان بسیج حقوق دانان ۴
- معرفی اجمالی کارگروه حقوق و اقتصاد مقاومتی ۵
- معرفی اجمالی کارگروه‌های پژوهشکده حقوق سازمان بسیج حقوق دانان ۶
- آن روی سکه اقتصاد مقاومتی ۸
- اولویت حقوق بر اقتصاد در اقتصاد مقاومتی ۱۰
- ابلاغ سیاست‌های کلی «اقتصاد مقاومتی» ۱۲
- نمودارهای نظام مسائل حقوق اقتصاد مقاومتی ۲۱
- چکیده‌های مقالات علمی برگزیده همایش حقوق و اقتصاد مقاومتی ۲۹

مدیر مسئول:

میدان هفت تیر -
خیابان کریم خان
زند - خردمند جنوبی
- نبش کوچه جمال
سازمان بسیج
حقوق دانان

تلفن:

۸۸۳۴۱۷۵۷-۵۸

سازمان بسیج حقوق دانان

سازمان بسیج حقوق دانان
پژوهشکده مجازی حقوق

مدیر مسئول:

جلیل محبی

سر دبیر:

محمد علی الفت پور

مشاور علمی:

حجت الاسلام والمسلمین رفیعی علوی

دبیر تحریریه:

میثم نظری

دبیر اجرایی:

علی عبدالاحد

اعضای هیئت تحریریه:

محمد رضا عدومی زاده، نیک جو مژگان

عزیزی، علی بگدلی

احساس اسماعیلی، یحیی اکبری،

اسماعیل سیاوش پور، مهدی تاجیک.

Resistance economy

امام خامنه ای - **به هیچ وجه ما در بن بست نیستیم**: بله، مشکلات هست؛ اما همه‌ی این مشکلات، کوچکتر از تصمیم و اراده و هدفها و آرمانهای این ملت و این کشور است. مثل میدان ورزش و مسابقات ورزشی. در میدانهای مسابقات ورزشی خستگی هست، دلهره هم هست، اما شوق آفرین است. هیچ ورزشکاری از حضور در میدان مسابقه‌ی ورزشی امتناع نمی‌کند؛ بلکه با شوق می‌رود آنجا. این کار زحمت هم دارد - فشار جسمی، فشار عصبی - در عین حال ورزشکاران می‌روند. وضعیت ما اینجوری است.

معرفی همایش حقوق و اقتصاد مقاومتی

رئیس همایش
دکتر جلیل محبی

دبیر علمی
دکتر مسلم
آقای طوق

اعضای کمیته علمی:

دکتر مسلم
آقای طوق

دکتر غمامی

دکتر علی بهادری

دکتر غلامی

اعضای کمیته راهبردی

دکتر غمامی

دکتر
حجه الاسلام
والمسلمین
رفیعی علوی

دکتر میثم نظری

دکتر محمد علی
الفت پور

علی عبدالاحد

محمدرضا
عدومی زاده

مرتضی کیا

اعضای کمیته داوری

دکتر مسلم
آقای طوق

دکتر ربیعی

دکتر غمامی

دکتر علی بهادری

دکتر غلامی

دکتر عمرانی

دکتر نعمتی

دبیر اجرایی: علی عبدالاحد

درباره پژوهشکده مجازی حقوق سازمان بسیج حقوق دانان

حقوق و اقتصاد مقاومتی

صفحه ۸

سازمان بسیج حقوق دانان یکی از اقشار تخصصی سازمان بسیج مستضعفین می باشد. هر چند رسالت اصلی سازمان، پرداختن به مسائل تخصصی بوده، اما ایفای نقش جامعه حقوقی کشور نسبت به عموم مردم نیز بخشی از رسالت های دیگر سازمان است. از جمله نیازهای عموم مردم نیازهای آموزشی، نیاز به قائم مقامی در احقاق حق، نیاز به حل مسائل (بدون مراجعه به مراجع رسمی) و نیاز به مشاوره حقوقی است، که برنامه ریزی و مطالبه جهت رفع این نیازها را نیز می توان از رسالت های سازمان دانست.

پژوهشکده مجازی سازمان، در راستای رسالت تخصصی سازمان، رصد اوضاع و احوال داخلی و خارجی در حوزه های اقتصاد، فرهنگ و سیاست جهت شناسایی نیازهای اساسی انقلاب اسلامی را در اولویت خود قرار داده است. ابعاد حقوقی بسیاری از مسائل عرصه های مذکور، مورد توجه کافی و وافی نخبگان حقوقی قرار نگرفته فلذا مسائل حل نشده بسیاری وجود دارد.

پژوهشکده، پس از مصاحبه با برخی نخبگان حقوقی و تحلیل اوضاع و احوال فعلی و با نگاه راهبردی و پس از احصاء مسائل موجود، پنج کارگروه در عرصه های اقتصاد، سیاست و فرهنگ طراحی نموده است. اولویت های پژوهشی این پنج کارگروه عمدتاً کاربردی بوده، هر چند مسائل بنیادین حوزه مربوطه نیز بخشی از توان کارگروه مربوطه را به خود اختصاص می دهد.

اگر چه رویکرد پژوهشکده عمدتاً کاربردی است، نسبت به مسائل بنیادین حقوق بی توجه نبوده، لذا کارگروه ششم خود را با تمرکز بر حوزه مطالعات فلسفه حقوق و همچنین مسائل بنیادین کارگروه های دیگر طراحی نموده است.

بر این اساس کارگروه های پژوهشکده عبارت اند از:

حقوق اقتصاد مقاومتی

حقوق مبارزه با مفاسد اقتصادی

مطالعات فرهنگی - اجتماعی (شامل زیر گروه های در: ۱. حقوق زن و خانواده

۲. حقوق سبک زندگی)

حقوق بشر و احقاق حقوق ملی

مطالعات قانون اساسی

مطالعات بنیادین حقوق

اهم فعالیت کارگروه ها نیز به شرح زیر است:

شناسایی اولیه و اولویت بندی نخبگان اجرایی و علمی در حوزه مربوطه از طرق

مختلف و ایجاد شبکه نخبگانی حول حوزه مربوطه

طراحی پرسش نامه مصاحبه با نخبگان

مصاحبه با ۱۵ تن از نخبگان شناسایی شده تراز اول (تلفیقی از اجرایی و علمی)

در جهت شناسایی مسائل و یافتن پیشینه های حوزه مربوطه و نیز مشورت با

اساتید در جهت تعریف تمام ابعاد فعالیت کارگروه

جمع آوری پیشینه های شناسایی شده و تطبیق آن ها با مسائل اصلی حوزه

مربوطه و ارائه خلاصه های اصلی در آن حوزه و نیز انتشار یا معرفی پیشینه های

ناب

مدیریت تحقیق و پژوهش در مورد مسائل حل نشده حوزه مربوطه در قالب های

مختلف اعم کتاب، فصلنامه، گزارش پژوهشی، نشست تخصصی، کرسی

آزاداندیشی، همایش، بیانیه و... جهت تولید و ترویج ادبیات

انتشار نتایج حاصل از تحقیق و پژوهش

پیگیری و مطالبه از نهادها و دستگاه های مربوطه جهت اجرایی کردن دانش

موجود و سیاست ها و قوانین موجود در آن حوزه و یا تدوین مقررات مقتضی

تنقیح قوانین حوزه مربوطه

سازمان بسیج حقوقدانان
پژوهشکده مجازی حقوق

معرفی اجمالی کارگروه حقوق و اقتصاد مقاومتی

گرفته و با نهادها و ارگانهای دیگر در این زمینه همکاری نماید. در این راستا، تلاش داشته تا با تهیه منشوری از مباحث حقوقی ای که به صورت خاص و عام می تواند در سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی دخیل باشد، با مطرح کردن چیستی، چرایی و چگونگی موضوعی با عنوان «حقوق و اقتصاد مقاومتی»، تلنگری به جامعه حقوقی کشور زده و به صورت کاملا محتوایی، چه به حیث نظری و چه به لحاظ کاربردی، مباحثی را در میان حقوقدانان مطرح کند که سرانجام آن ایجاد پرسشهایی برای به دست آوردن پاسخهایی شایسته، به جهت برآورده شدن منویات رهبر معظم انقلاب در زمینه سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی می باشد.

بر اساس اصل ۱۱۰ قانون اساسی، یکی از وظایف رهبری انقلاب اسلامی، تعیین سیاستهای کلی نظام پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام و نظارت بر حسن اجرای این سیاستهاست. در راستای این اصل از قانون اساسی حضرت آیت الله خامنه ای در ۳۰ بهمن ۱۳۹۲ «سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی» را ابلاغ و از قوای سه گانه کشور و دیگر نهادهای مربوطه درخواست کردند که در اسرع وقت نسبت به اجرایی شدن آن، اقدامات لازم را مبدول دارند. یکی از نکات مورد توجه در این ابلاغیه این است که معظم له در مقدمه سیاستهای مذکور امر فرموده اند تا با تهیه و تدوین قوانین و مقررات لازم در خصوص اجرایی شدن آن گامهای موثرتری برداشته شود.

تاکید معظم له بر استفاده از ابزارهای قانونی، در کنار مباحث فرهنگی و اجتماعی، برای فراهم آمدن بستری لازم جهت اجرایی شدن بندهای سیاستهای اقتصاد مقاومتی، لزوم ظهور و بروز مباحث حقوقی و اندیشمندان علم حقوقدان را بیش از پیش نمایان می کند. «سازمان بسیج حقوقدانان» در راستای تحقق منویات مقام معظم رهبری و اهمیت بسیار زیاد مقوله اقتصاد و به طور خاص مقوله «اقتصاد مقاومتی» با تشکیل کارگروهی به نام «حقوق و اقتصاد مقاومتی» با نگاهی علمی سیاستهای ابلاغی مقام معظم رهبری در حوزه اقتصاد مقاومتی را مورد بررسی قرار داده و با متدولوژی حاکم بر علم حقوق، تمام مساعی خویش را برای بر طرف کردن خلاء های قانونی در این زمینه به کار بسته است. مسلم است معاونت علمی سازمان بسیج حقوقدانان با تشکیل کارگروه حقوق و اقتصاد مقاومتی، صرفا در صدد ارائه مباحث نظری و تئوریک علمی در زمینه موضوعات حقوقی سیاستهای اقتصاد مقاومتی نبوده و تمام هم و غم خویش را به کار بسته تا در سایه بحثهای نظری و با پشتوانه علمی، تمام زمینه های لازم و البته ممکن را برای حل مشکلات و معضلات حقوقی اجرایی شدن سیاستهای اقتصاد مقاومتی به کار

با توجه به مباحث مطرح شده کارگروه حقوق و اقتصاد مقاومتی، با بررسی سیاست ابلاغی مقام معظم رهبری، مباحثی که می تواند به لحاظ حقوقی در این ابلاغیه در نظر گرفته شود و البته در اولویت علمی خویش قرار داده است را در چهار حوزه «بازار پول»، «بازار کار»، «بازار کالا و منابع» و «بازار سرمایه» خلاصه کرده که در نمودار اولیه، به پیوست مطالب، می توان ملاحظه کرد.

هر یک از این چهار حوزه با توجه شیوه ماهیت شناسی و با روش ایضاح مفهومی به جهت رسیدن به چگونگی انجام فعالیت، به سه حوزه تقسیم شده و چیستی، چرایی و چگونگی هر یک از عناوین تبیین علمی شده است.

در بحث «چیستی» با توجه به مبحث مورد نظر مفهوم آن مشخص و تبیین شده که از چه مقوله ای سخن رانده شده است.

در قسمت «چرایی» علل ضعفها و نرسیدن به مطلوبها در نظر گرفته شده و به نوعی زمینه برای ایجاد بحث در قسمت بعد فراهم کرده است.

در بخش «چگونگی» به نوعی مطلوبها در نظر گرفته و راه های رسیدن به آن مطلوبها در پرتو آسیب شناسی وضع موجود تبیین شده است.

نکته حائز اهمیت در این باره این است

سازمان بسیج حقوقدانان پژوهشکده مجازی حقوق

سازمان بسیج حقوق دانان یکی از اقشار تخصصی سازمان بسیج مستضعفین می باشد. هر چند رسالت اصلی سازمان، پرداختن به مسائل تخصصی بوده، اما ایفای نقش جامعه حقوقی کشور نسبت به عموم مردم نیز بخشی از رسالت های دیگر سازمان است. از جمله نیازهای عموم مردم نیازهای آموزشی، نیاز به قائم مقامی در احقاق حق، نیاز به حل مسائل (بدون مراجعه به مراجع رسمی) و نیاز به مشاوره حقوقی است، که برنامه ریزی و مطالبه جهت رفع این نیازها را نیز می توان از رسالت های سازمان دانست.

پژوهشکده مجازی سازمان، در راستای رسالت تخصصی سازمان، رصد اوضاع و احوال داخلی و خارجی در حوزه های اقتصاد، فرهنگ و سیاست جهت شناسایی نیازهای اساسی انقلاب اسلامی را در اولویت خود قرار داده است. ابعاد حقوقی بسیاری از مسائل عرصه های مذکور، مورد توجه کافی و وافی نخبگان حقوقی قرار نگرفته فلذا مسائل حل نشده بسیاری وجود دارد.

پژوهشکده، پس از مصاحبه با برخی نخبگان حقوقی و تحلیل اوضاع و احوال فعلی و با نگاه راهبردی و پس از احصاء مسائل موجود، پنج کار گروه در عرصه های اقتصاد، سیاست و فرهنگ طراحی نموده است. اولویت های پژوهشی این پنج کار گروه عمدتاً کاربردی بوده، هر چند مسائل بنیادین حوزه مربوطه نیز بخشی از توان کار گروه مربوطه را به خود اختصاص می دهد.

اگر چه رویکرد پژوهشکده عمدتاً کاربردی است، نسبت به مسائل بنیادین حقوق بی توجه نبوده، لذا کار گروه ششم خود را با تمرکز بر حوزه مطالعات فلسفه حقوق و همچنین مسائل بنیادین کار گروه های دیگر طراحی نموده است.

کار گروه حقوق زن و خانواده

کار گروه زن و خانواده مستقر در سازمان بسیج حقوقدانان با نگاهی اسلامی و دینی و با تاسی از بیانات مقام معظم رهبری در پی موضوع شناسی، آسیب شناسی و ارائه راهکارهای کاربردی و قانونی با نگاهی جامع و کل نگر در خصوص آسیبها و مسئله های زنان میباشد. در واقع حرکت جامعه ایران از نظام سنتی به نظام مدرنیته همراه با تحولات و آسیب هایی بر افراد جامعه بوده است که زن و خانواده نیز دو مولفه از این مجموعه میباشد. تحول فرآیند جامعه پذیری جنسیتی در زمینه حضور زنان در عرصه های عمومی با هدف کسب موقعیتهای بالاتر اجتماعی، با گسترش تحصیلات بویژه در سطوح آموزش عالی در میان زنان موجب تشدید این آسیبها گردیده است. در دوران گذار از جامعه سنتی به جامعه مدرنیته زنان در جهت تغییر وضعیت خود برآمده اند، در حالی که دیگر ساختارها همچون ساختارهای قانونی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی متناسب با این تغییرات حرکت ننموده است و گاه این ساختارها به دلیل نگاههای یکجانبه گرایانه و به فراموشی سپردن وظیفه مادری و همسری زنان در راستای مردواره کردن آنان و دور کردن آنان از وظیفه اصلی و خطیر خود قدم برداشته اند. به واقع قانونگذار با فراموش کردن شاخصهای زن و خانواده مطلوب ایرانی - اسلامی به سمت شاخص های دنیای غربی حرکت کرده و بجای حرکتی فعال و اسلامی در این زمینه حرکتی منفعل و غربی را پیش روی خود نهاده است. علاوه بر مسائل بیان شده، به موارد متعدد دیگری نیز می توان اشاره کرد که گاه نسبت به آنان غفلت ورزیده شده است و گاه نیز به دیده اغماض نگریده شده است. این کار گروه با تشکیل حلقه های از اساتید و نخبگان و مراکز گوناگونی که در این زمینه فعالیت میکنند به دنبال بررسی اولویتهای زنان و خانواده و بیان راهکارهای قانونی با نگاهی اسلامی و جامع در حل این معضلات و اولویتهای میباشد.

کار گروه مطالعات حقوق اساسی؛ حاکمیت و حکومت

موضوع حقوق اساسی، حقوق و تکالیف متقابل دولت و مردم است. حقوق اساسی، سیاسی ترین رشته حقوقی است که موضوعاتی مانند اقتدار حاکمیت، تئوکراسی، نهادهای سیاسی، حکومت، مقبولیت دولت، دولت - کشور، امت و امامت و... را بررسی می کند. کار گروه حقوق اساسی با رویکرد مطالعات بنیادین، درصد بررسی ارتباط میان حاکمیت و حکومت است. حاکمیت به معنای جهان بینی، ایدئولوژی، مبانی، آرمانها و مشروعیت سیاسی قدرت حاکم است و حکومت، عوامل اجرایی و ابزار اعمال حاکمیت می باشد. نظام سیاسی، حلقه واسط این دو مفهوم است. نظام سیاسی که در ایران، اصول حاکمیت دینی و آرمان اجرای احکام اسلام، از عناصر غیر قابل تغییر آن است و ولایت فقیه، مهم ترین پایه و رکن حاکمیت دینی. کار گروه حقوق اساسی و مطالعات حاکمیت و حکومت با مینا قرار دادن اندیشه سیاسی حضرت امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری، مفاهیم حاکمیت دینی، نظام سیاسی و حکومت منطبق با حاکمیت اسلام را تبیین می کند و نقشه راه را برای ادامه مسیر و تضمین حاکمیت اسلام در حکومت و نظام سازی ارائه خواهد داد. مطالعه عناصر حاکمیت دینی در حکومت و نهادهای متأثر از این اندیشه سیاسی، ضروری است. سؤال اصلی این است که مؤلفه های اصلی گفتمان انقلاب اسلامی چیست؟ یا به تعبیر دیگر عناصر جوهری تئوکراسی چه می باشد؟ نظام سیاسی و شکل حکومت چه ویژگی های دارد؟ چگونه می توان نظام سیاسی را سامان داد تا حاکمیت الهی استمرار پیدا کند و به نحو احسن محقق شود؟

کارگروه مطالعات بنیادین حقوقی

هر علمی مقدماتی دارد که بر هر طالبی لازم است که قبل از شروع در آن علم آن‌ها را بداند، و الان می‌فهمد که آن علم چیست از چه صحبت می‌کند. امروزه به این مقدمات توجه چندانی نمی‌شود و ضربه سنگینی از این بی‌توجهی به علوم وارد شده، زیرا طالبان علم، شروع به خواندن علمی می‌نمایند، اما نمی‌دانند این علم چیست، موضوعش چیست، به چه درد می‌خورد، چرا آن را می‌خوانند و زمانی که به دنبال تحقیق در آن علم می‌روند، نمی‌دانند چه کسانی در این زمینه کار کرده‌اند، چه کتاب‌هایی نوشته شده و به‌طور خلاصه راه‌تعلیم این علم برای آن‌ها مبهم است. دانش حقوق نیز از این جریان مستثنی نبوده است و ما شاهد آن هستیم که کمتر به حقوق از حیثیت دانشی آن توجه می‌شود. اهمیت این نقاط خلأ در مطالعات حقوقی باعث شده است تا اندیشمندان حقوقی، در کنار مباحث ماهوی حقوقی، بابتی را تحت عنوان معرفت‌شناسی و روش‌شناسی و تاریخ‌شناسی علم حقوق فتح نموده تا در این چارچوب بخشی از این مقدمات معرفتی خصوصاً در حیطه ابزار شناخت را بررسی نموده تا عسای دست پژوهشگران حقوقی در پردازش مسائل حقوقی باشد. فارغ از این محور مغفول در مطالعات حقوقی، شاخه دیگری از مطالعات حقوقی که به بطن و مسائلی حقوقی می‌پردازد را می‌توان در یک نگاه، از منظر تقسیم‌منطقی معروف ارسطویی ذیل علل اربعه (علت مادی، علت صوری، علت فاعلی و علت غایی) مورد مذاکره حقوقی قرار داد. کارگروه مطالعات بنیادین حقوق نیز قصد داشته ذیل این مباحث و خلأهای موجود به برگزاری نشست‌های تخصصی و همایش و همچنین سفارش مقاله و... بپردازد

کارگروه مبارزه با مفاسد اقتصادی

در جهان امروز گستردگی فعالیت‌های اقتصادی موجب شده تا اعمال غیر قانونی در حوزه اقتصاد در پوشش‌های جدیدی ظاهر شود که در سال‌های گذشته سابقه روشنی از آن وجود ندارد. هر چند پدیده بازار سیاه و قاچاق کالا همواره از مصادیق فساد اقتصادی قلمداد شده و ارتشا و رباخواری از گذشته‌های دور مورد نکوهش بوده است اما دامنه این گونه کارها با افزایش حوزه قدرت و وسعت شده است تا جایی که در کشورهای که قدرت پاسخگویی افکار عمومی نیست، نفوذ طیف‌های خاص در برخورداری از امکانات، شرایط فعالیت‌های شفاف را از بین می‌برد. از این رو، شناخت موقعیت ایران به عنوان یک کشور در حال توسعه در شاخص‌های شفافیت اقتصادی امری ضروری است، زیرا تأکید همه مقام‌های عالی رتبه کشور برای سلامت اقتصادی نشان می‌دهد با وجود همه تلاش‌های انجام شده، هنوز سلامت اقتصادی در ایران به دست نیامده است. کارگروه مبارزه با مفاسد اقتصادی پژوهشکده سازمان بسیج حقوقدانان نیز در راستای تحقق مبارزه با مفاسد اقتصادی و فرمایشات مقام معظم رهبری در حوزه مبارزه با مفاسد اقتصادی نیز تشکیل یافته است. رسالت این کارگروه متناسب با پژوهشکده و سازمان بسیج حقوقدانان رسالت ترویجی کاربردی می‌باشد. این توضیح که پژوهشکده مجازی سازمان بسیج حقوق دانان دارای شان راهبری و مجموعه‌های دیگر حقوقی را داشته و در این راستا حرکت می‌کند. از جمله اولویت‌های شناسایی شده توسط کارگروه می‌توان به موارد زیر اشاره نمود: شفافیت اطلاعات اقتصادی روند خصوصی سازی و آسیب شناسی آن مبارزه با پولشویی و اصلاح قانون و اجرای این قانون نقش رسانه در مقابله با مفاسد اقتصادی (پیشگیری از جرایم اقتصادی و روند رسیدگی به پرونده‌های مفاسد اقتصادی) جایگاه مصلحت در برخورد با مفاسد اقتصادی آسیب شناسی آیین دادرسی رسیدگی به جرایم اقتصادی و تدوین آیین دادرسی این حوزه ارزیابی تقنین و اجرای آن (روند تصویب قانون تا اجرای آن) آسیب شناسی نظارت و نهاد های نظارتی در مبارزه با مفاسد اقتصادی و...

کارگروه حقوق بشر و احقاق حقوق ملی

پژوهشکده سازمان بسیج حقوقدانان جهت تحقق منویات مقام معظم رهبری و دغدغه‌های نظام در عرصه بین‌المللی یکی از بخش‌های علمی خود را به کارگروه حقوق بشر اختصاص داد که بنیان و علت پیدایش آن احقاق حقوق حقه ملی در عرصه بین‌المللی بوده است. این کارگروه با پیش‌رو قرار دادن سند چشم‌انداز بیست ساله نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران و با نگاه ایرانی اسلامی به وقایع بین‌المللی به وسیله رصد تحولات بین‌المللی و تحلیل و بررسی آن به ارائه راهکارهایی برای تحقق آرمان‌های انقلاب اسلامی در عرصه بین‌المللی خواهد پرداخت و در این مسیر با یک نگاه ارزشی به وقایع و با رویکرد ترویجی، پژوهشی و اجرایی تمام هم خود را در جهت تبدیل ایران اسلامی به یک بازیگر فعال و مدعی در عرصه بین‌المللی مصروف خواهد داشت. عرصه بین‌المللی مجرای تحقق بسیاری از دستاوردهای عینی است؛ تلاش در رفع تحریم، صنعت بیمه و حمل و نقل کشور را متحول می‌سازد؛ تلاش در نقش آفرینی در تدوین نظام حقوق بین‌الملل فضا، بی‌نیازی کشور از دیگران در عرصه ارائه شبکه‌های تلویزیونی و اینترنت را فراهم می‌آورد؛ تلاش برای تأثیرگذاری در حقوق بین‌الملل مخاصمات مسلحانه، امنیت را به منطقه بازمی‌گرداند و... در نتیجه فعالیت در عرصه بین‌المللی و شاخه‌های آن یقیناً نتایج عینی و عملی به همراه دارد، هدف ما مشارکت فعال در عرصه‌های کنونی بین‌المللی برای تغییر سازوکارهای ناعادلانه آن هم در حد توان است، در این راه هم مسئولان اجرایی قوی نیازمند است و هم پشتوانه علمی قوی، نقش مراکز علمی و پژوهشی و مراکز تولید علم در راهنمایی مسئولان اجرایی بسیار اهمیت دارد بویژه در دو بعد گفتمان سازی بین‌المللی و ارائه سناریوهای مبتنی بر نفع مشروع ملی

محمد رضا عدومی زاده

دبیر کارگروه مبارزه با
مفاسد اقتصادی

«ما اگر می‌خواهیم مردم در صحنه اقتصادی باشند، باید صحنه اقتصادی امنیت داشته باشد؛ اگر امنیت را می‌خواهیم، بایستی دست مفسد و سوءاستفاده‌چی و دورزن‌دهی قانون و شکننده‌ی قانون بسته بشود؛ مبارزه‌ی با فساد این است؛ این باید جدی گرفته بشود؛ امروز خوشبختانه مسئولین این را می‌گویند، لکن گفتن کافی نیست..... شفافسازی، شرط اصلی این فسادستیزی است؛ باید شفافسازی بشود، باید فضای رقابتی به‌وجود بیاید، باید فضای با ثبات به‌وجود بیاید؛ فعال اقتصادی در این شرایط خواهد آمد و احساس امنیت خواهد کرد. آن وقت در یک چنین فضایی آن کسی که با ابتکار خود یا سرمایه‌ی خود یا کارآفرینی خود ثروتی به‌دست می‌آورد، نظام اسلامی از او حمایت می‌کند و تأیید می‌کند. اگر چنانچه فضا فضای سالمی شد، [آنوقت] کسب ثروت و کسب درآمد یک

مبارزه با فساد از جمله نکاتی است که با وجود آنکه در گذشته نیز در دستور کار مراجع ذی‌ربط بوده اما به اعتقاد کارشناسان اهمیت آن در جریان اقتصاد مقاومتی دوچندان شده است. این مسئله البته نکته جدیدی نیست؛ چراکه مقام معظم رهبری در پیام هشت ماده‌ای خود که در سال ۸۰ صادر فرمودند بر این نکته صراحتاً تأکید کردند. در نسبت بین فساد و اقتصاد مقاومتی شاید این نکته قابل توجه باشد که یکی از شرایط توفیق اقتصاد مقاومتی توجه عامه مردم به این امر و اعتماد عمومی به سلامت حاکمان است. مبارزه با فساد از جمله نکاتی است که با وجود آنکه در گذشته نیز در دستور کار مراجع ذی‌ربط بوده اما به اعتقاد کارشناسان اهمیت آن در جریان اقتصاد مقاومتی دوچندان شده است. همچنان که مقام معظم رهبری در تبیین سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی در تاریخ ۱۳۹۲/۱۲/۲۰ فرمودند:

آن روی سکه اقتصاد مقاومتی

چیز مباح و مورد تأیید و مورد حمایت نظام است. «ازینرو بدون گذر از مفاسد اقتصادی دستیابی به اقتصاد مقاومتی غیر ممکن و محال است.»

در جهان امروز گستردگی فعالیت‌های اقتصادی موجب شده تا اعمال غیر قانونی در حوزه اقتصاد در پوشش‌های جدیدی ظاهر شود که در سال‌های گذشته سابقه روشنی از آن وجود ندارد. هر چند پدیده بازار سیاه و قاچاق کالا همواره از مصادیق فساد اقتصادی قلمداد شده و ارتشا و رباخواری از گذشته‌های دور مورد نکوهش بوده است اما دامنه این گونه کارها با افزایش حوزه قدرت و وسیع تر شده است تا جایی که نفوذ طیف‌های خاص در برخورداری از امکانات، شرایط فعالیت‌های شفاف را از بین می‌برد.

فساد باعث کاهش سرمایه گذاری و در نتیجه کاهش رشد اقتصادی خواهد شد. سطح بالای فساد اقتصادی می‌تواند ناکارآمدی سیاست‌های دولت را به دنبال داشته باشد. فساد مالی می‌تواند فعالیت‌های سرمایه گذاری و اقتصادی را از شکل مولد آن به سوی رانت و فعالیت‌های زیرزمینی سوق دهد و سازمان‌های مافیایی را پرورش دهد. علاوه بر این فساد گسترده و فراگیر یکی از نشانه‌های ضعف دولت است و عملکرد ضعیف دولت‌ها در مبارزه با فساد می‌تواند روند رشد و توسعه اقتصادی را رو به تحلیل برده و بحران مشروعیت و ناکارآمدی را تشدید نماید.

به طور کلی فساد با هدر دادن منابع ملی همراه است، آن هم درست در زمانی که این منابع باید به شیوه‌های درست بهره برداری شوند. از آنجایی که فساد، منابع مالی را از هدف خود منحرف می‌سازد، این منابع نمی‌توانند کمک چندانی به رشد اقتصادی کشورها کنند. بانک جهانی، فساد را بزرگ‌ترین مانع توسعه اجتماعی و اقتصادی تعریف کرده است. فساد با تحریف مقررات قانونی، توسعه را تخریب و بنیان‌های نهادینه ای را که رشد اقتصادی به آن وابسته می‌شود تضعیف می‌کند.

مبارزه با فساد اقتصادی و پیشگیری از آن، قطعاً ملزومات خاصی را می‌طلبد که عزم راسخ مسئولان کشور اولین شرط آن است. متأسفانه علی‌رغم قاطعیت ظاهری سران سه قوه در این زمینه، برخی مدیران میانی در این امر از قاطعیت لازم برخوردار نیستند و این عدم قاطعیت، آنان را در نزد افکار عمومی به زد و بند و تساهل در احیای حقوق مردم محکوم کرده است.

از سوی دیگر ناهماهنگی میان قوای سه گانه از دیگر معضلات رسیدگی به مفاسد اقتصادی است که به نظر می‌رسد جریان‌های سیاسی به خاطر مسائل سیاسی و جناحی، همانگونه که شاهد آن هستیم کوچک‌ترین اقدام در این زمینه را به منزله سیاسی کاری دانسته و به هر گونه مبارزه‌ای برچسب تخریب سیاسی می‌زنند.

نشست خبری همایش حقوق و اقتصاد مقاومتی با هدف تبیین ابعاد حقوقی و اقتصادی این همایش با حضور مسئولین همایش و کارشناسان در محل سازمان بسیج حقوق دانان برگزار گردید.

در این همایش که نمایندگان اصحاب رسانه نیز حضور داشتند، علی الفت پور معاون علمی-پژوهشی سازمان بسیج حقوق دانان به بیان اهداف همایش و مراحل اجرایی آن پرداخت. وی با بیان اینکه سازمان بسیج حقوقدانان برای این همایش به صورت جدی وارد عمل شده است، اظهار کرد: این سازمان تشکیل دو کارگروه تخصصی «حقوق اقتصاد مقاومتی» و «حقوق مبارزه با مفسد اقتصادی» را به عنوان ساز و کاری برای نیل به اقتصاد مقاومتی اتخاذ نموده است.

وی ادامه داد: ما معتقدیم که به غیر از ساز و کاری اقتصادی نیازمند ساز و کاری حقوقی برای رسیدن به اقتصاد مقاومتی هستیم لذا نگاه ما به اقتصاد مقاومتی برای دوره گذرا نیست بلکه برای سیاست اقتصاد نظام از این به بعد است.

الفت پور با اشاره به تعریفی از اقتصاد مقاومتی گفت: تعریف ما از اقتصاد مقاومتی بهبود وضعیت اقتصادی موجود در کشور است؛ چرا که ما با فساد سیستم مالی و پولی در کشور مواجهیم و تا زمانی که این گونه فسادها حل نشود ما هر چه شکل و ساختار جدید در این حوزه تعریف کنیم فایده ای ندارد.

معاون علمی و پژوهشی سازمان بسیج حقوقدانان با تاکید بر این که ما در سازمان بسیج حقوقدانان برای اقتصاد مقاومتی، منشور حقوقی مربوط را تدوین کردیم تصریح کرد: علی رغم اینکه حدود ۶۴ دستگاه درباره اقتصاد مقاومتی فعالیت کردند ولی هیچ کدام از فعالیتها به بررسی موضوع از منظر حقوقی نپرداخته اند، به همین منظور ما در صدد بر آمدیم

ایران، این مباحث پیگیری نمیشود، هر چند که کلیدواژه اقتصاد مقاومتی موجب ایجاد بحثها و دغدغههایی با این موضوع میان کارشناسان در این حوزه شد.

او اضافه کرد: «حقوق اقتصادی از جنس موضوعاتی است که هنجارهای اقتصادی را در حوزه جامعه از روش علم حقوق به وسیله قوانین مناسب پایه ریزی می کند. اقتصاد مقاومتی هم در اصل یک نظریه اقتصادی است و نسخه مطلوب جامعه ما برای اقتصاد کشور است و ابزاری جز ابزار حقوق برای اجرای آن نیست. اعمال این نظریه در جامعه در سازمان به طور جدی پیگیری میشود».

جانشین سازمان بسیج حقوقدانان با اشاره به اینکه اقتصاد دو حالت هنجاری و توصیفی دارد، تصریح کرد: فقر از مفاهیم توصیفی علم اقتصاد است و تجویز ما هنجارهایی است که در جامعه باید اعمال بشود اما مهم تر از آن این است که میان این هنجارها و واقعیت اجتماعی علم میان رشته ای حقوق عمومی اقتصادی وجود دارد تا وارد واقعیت های اجتماعی شود و نسخه مطلوب جامعه ما در نظریه اقتصاد مقاومتی باید از طریق علم حقوق اقتصادی پیگیری شود.

حجت الاسلام رفیعی علوی با بیان اینکه در این زمینه

تا در این حوزه فعالیت کنیم و برگزاری این همایش را در نظر گرفتیم که برنامه ریزی همایش حقوق و اقتصاد مقاومتی از ۹ ماه پیش آغاز و ۴۳ محور برای آن در نظر گرفته شد.

الفت پور تصریح کرد: علاوه بر آثار متعدد ارسال به دبیرخانه همایش، ۲۰ مقاله سفارشی نیز از اساتید مربوط به دست ما رسید که از مجموع آن ها ۴ مقاله برای ارائه در همایش برگزیده شده است. ارزیابی مقالات با کمک پژوهشکده شورای نگهبان و دانشکده حقوق دانشگاه امام صادق (ع) بوده است.

در ادامه حجت الاسلام و المسلمین سید احسان رفیعی علوی، جانشین سازمان بسیج حقوق دانان به توضیح کلی از همایش پرداخت. حجت الاسلام و المسلمین علوی، اقتصاد و حقوق را یکی از موضوعات مهم جامعه دانست. او اضافه کرد: «سازمان بسیج حقوقدانان متناسب با وظیفه ذاتی خود در حوزه دانش و واکاوی نیازهای جامعه انقلاب اسلامی وارد این موضوع شد».

جانشین سازمان بسیج حقوقدانان اضافه کرد: «امروزه حقوق اقتصادی جزو اولین رشته های استراتژیک حوزه علوم اجتماعی است و متأسفانه در حوزه های آکادمی

مشروح نشست خبری حقوق و اقتصاد مقاومتی

اولویت حقوق بر اقتصاد در اقتصاد مقاومتی

دکتر راجی باطرح سوال چرایی ابلاغ سیاست های کلی نظام در مورد اقتصاد مقاومتی از سوی مقام معظم رهبری، به بند ۱ اصل ۱۱۰ اشاره میکند: «مشکلات اقتصادی موجب شد که مجمع با دستور رهبری، بندهایی را پیشنهاد و رهبری بعد از اصلاحات، آن را تحت عنوان سیاست کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغ کند.»

معاون پژوهشی پژوهشکده شورای نگهبان با اشاره به گذشت ۱۱ ماه از ابلاغ این سیاست ها، اضافه کرد: «سیاست های اقتصاد مقاومتی منحصر در ابلاغ سال گذشته مقام معظم رهبری نیست. سیاست کلی دیگری هم مثل سیاست های کلی اصل ۴۴، بخش کشاورزی، صنعت، سیاست اشتغال، سیاست تشویق سرمایه گذاری، سیاست های اداری و سیاست های دیگر همگی در راستای همان اهداف اقتصاد مقاومتی است که باید همه آن ها را با هم در نظر بگیریم.»

این استاد دانشگاه اضافه کرد: «بررسی سیاست های ۲۴ گانه نیازمند بررسی جوانب مختلف آن است. گاهی این طور به نظر میرسد که اقتصاد مقاومتی یک بحث صرفا اقتصادی است. اما یک مرور کلی، نشان میدهد که اگر چه عنوان اقتصادی دارد، اما جنبه های دیگر فرهنگی مانند بند ۸ در مورد مدیریت مصرف مبتنی بر کالاهای داخلی، بعضی جنبه های سیاسی و بین المللی مانند بند ۱۲ در استفاده از دیپلماسی هم چنین برخی جنبه های اقتصادی و مدیریتی مانند بند ۴ دارد.»

دکتر راجی با اشاره به اهمیت جنبه حقوقی سیاست ها برای اجرایی شدن اقتصاد مقاومتی اضافه کرد: «به عنوان مثال متناسب با بند ۱۰، قوانین دست و پاگیر برای صادرات کالا داریم. اصل مجوز لازم است. اما به حدی باید باشد که به صادر کننده کمک کند. بندهای دیگر این سیاست ها باید در بحث های مالیاتی، قانون کار، قانون بودجه، بازار بورس، محیط کسب و کار، تامین اجتماعی، سرمایه گذاری خارجی، مناطق آزاد و مورد بررسی قرار گیرد و در این همایش و همایش های مشابه میتوان با بررسی قوانین موجود، نقایص و خلاهای قانونی را برای وصول به اهداف اقتصاد مقاومتی را شناسایی کرد.» در انتها خبرنگاران سؤالات خود را در خصوص مطالب ارائه شده و جزئیات همایش پرسیدند.

این دو رکن پیدا کند. این مسوولیت شناسی هم کاملا شفاف نیست.» عضو هیات علمی دانشکده اقتصاد دانشگاه امام صادق (ع) با بیان مثال هایی از وظایف حقوقدانان در سیاست های کلی نظام اشاره داشتند: «در عین این که سیاست های کلی، وظایف هر قشر را مشخص کرده است، باید بدانیم بنای اولیه مقنن در وضع قوانین قبلی هم محترم است و به راحتی نمیتوان قانون زدایی کرد.»

این استاد دانشگاه، مثال هایی را در مورد نسبت نظریه اقتصاد مقاومتی و گرایش های اصلی حقوقی اشاره کرد: «در مباحث حقوق عمومی، بند ۹ سیاست های کلی در مورد اصلاح نظامی مالی است که به سمت تولید برود. اما وقتی تخصصا نظام بانکی را میبینیم، قوانین بانکداری ما، سود بانک را فارغ از این که وارد تولید بشود یا نشود، تضمین میکند یا در بحث حمایت از کار آفرینی که مربوط به تقویت تولید است، قانون خوبی در قانون ممنوعیت مشغولیت کارمندان دولتی در شغل های دیگر نداریم. حتما قضیه پیچیده ای است. اما تصور کنید که یک نفر کارمند میتواند در بخش دیگر کار آفرینی کند و مانند عضو هیات مدیره عمل کند. اقتصادهایی مثل ایران که نفتی هستند، یک عارضه این چنین دارند. نخبگانشان به استخدام دولت میروند و از یک غیر نخبه که نتوانسته یک لیسانس بگیرد، انتظار کار آفرینی داریم. پیشنهاد بنده این است که با اصلاحات قانونی و حتی اصلاح قانون اساسی یک کارمند دولت بتواند با تفکیک کار تمام وقت و پاره وقت، بخشی از زمان خود را هم در کارهای غیردولتی برای کار آفرینی با ضوابط مشخص اختصاص دهد.»

دکتر عبدالملکی با اشاره به حوزه حقوق جزا اشاره میکند: «مسئله تناسب جزا و جرم در قوانین جرایم اقتصادی و مفاسد اقتصادی بسیار مهم است و باید سنجیده شود که مثلا در شرایط تحریم، محکوم و مجرم ارزی باید مجازات مشددی نسبت به شرایط عادی داشته باشد.»

در ادامه دکتر سید هادی راجی، معاون پژوهشی پژوهشکده شورای نگهبان به تشریح ابعاد حقوقی اقتصاد مقاومتی پرداختند.

باید از منظر قانون بحث شود، افزود: هر چه ضریب حق مالکیت مولد بالا رود در حوزه اقتصاد مقاومتی قدم گذاشته ایم؛ اقتصاد در تحریم و اقتصاد مقاومتی دو وجه مقررات زدایی و مقررات گذاری هستند.

وی با بیان اینکه مقررات زیادی وجود دارد که باید برداشته شوند، گفت: در برخی حوزه های جدید مقررات گذاری باید باشد و در حال حاضر دولت ها ترجیح می دهند به این مسئله نگاه کلی داشته باشند و از سوی دیگر مطالعه کافی نیز در این موضوع نبوده است.

در ادامه دکتر حجت الله عبدالملکی، استاد و عضو هیات علمی دانشکده اقتصاد دانشگاه امام صادق (ع) به تبیین اقتصادی مقوله اقتصاد مقاومتی پرداخت و ابعاد موضوع را از منظر اقتصاد تشریح نمود.

دکتر عبدالملکی ابتدا با تعریف از اقتصاد مقاومتی بیان داشت: «به صورت ساده این گونه تعریف میشود که هر کشور در شرایط دشوار، تهدید و دشمنی، بتواند اقتصاد خود را محقق کند. در ایران هم از این جهت است که اهداف ایران متناسب با اهداف انقلاب است که عبارتند از استقلال اقتصادی، رفاه عمومی و پیشرفت اقتصادی.»

استاد دانشگاه امام صادق (ع) با بیان این سوال که چرا اقتصاد در ایران به اقتصاد مقاومتی تعبیر شده است، استدلال کرد: «علت این امر، تهدیدات داخلی و خارجی اقتصاد است و برای تحقق آن، اقتصاد باید مقاوم شود. راه آن هم ایجاد دو رکن تقویت تولید ملی و تقویت فرهنگ جهاد اقتصادی است.»

او اضافه کرد: «من به عنوان معلم دانشگاه اگر بخواهم در چارچوب اقتصاد مقاومتی حرکت کنم و به تبع آن هر قشر دیگری مانند حقوقدانان، باید نقش خود را در

ابلاغ سیاست‌های کلی «اقتصاد مقاومتی»

۱۳۹۲/۱۱/۳۰

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی با ابلاغ سیاست‌های کلی «اقتصاد مقاومتی» بر اساس بند یک اصل ۱۱۰ قانون اساسی که پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام تعیین شده است، تأکید کردند: پیروی از الگوی علمی و بومی برآمده از فرهنگ انقلابی و اسلامی، عامل شکست و عقب‌نشینی دشمن در جنگ تحمیلی اقتصادی علیه ملت ایران خواهد شد، همچنین اقتصاد مقاومتی خواهد توانست در بحران‌های رو به افزایش جهانی، الگویی الهام‌بخش از نظام اقتصادی اسلام را عینیت بخشد و زمینه و فرصت مناسب را برای نقش‌آفرینی مردم و فعالان اقتصادی در تحقق حماسه اقتصادی فراهم کند.

متن ابلاغیه رهبر انقلاب به رؤسای قوای سه‌گانه و رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام به شرح زیر است:

بسم‌الله الرحمن الرحیم

ایران اسلامی با استعدادهای سرشار معنوی و مادی و ذخائر و منابع غنی و متنوع و زیرساخت‌های گسترده و مهم‌تر از همه، برخورداری از نیروی انسانی متعهد و کارآمد و دارای عزم راسخ برای پیشرفت، اگر از الگوی اقتصادی بومی و علمی برآمده از فرهنگ انقلابی و اسلامی که همان اقتصاد مقاومتی است، پیروی کند نه تنها بر همه مشکلات اقتصادی فائق می‌آید و دشمن را که با تحمیل یک جنگ اقتصادی تمام‌عیار در برابر این ملت بزرگ صفا‌رایی کرده، به شکست و عقب‌نشینی وامی‌دارد، بلکه خواهد توانست در جهانی که مخاطرات و بی‌اطمینانی‌های ناشی از تحولات خسار از اختیار، مانند بحران‌های مالی، اقتصادی، سیاسی و... در آن رو به افزایش است، با حفظ دستاوردهای کشور در زمینه‌های مختلف و تداوم پیشرفت و تحقق آرمان‌ها

و اصول قانون اساسی و سند چشم‌انداز بیست ساله، اقتصاد متکی به دانش و فناوری، عدالت بنیان، درون‌زا و برون‌گرا، پویا و پیشرو را محقق سازد و الگوئی الهام‌بخش از نظام اقتصادی اسلام را عینیت بخشد. اکنون با مذاقه لازم و پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی که در ادامه و تکمیل سیاست‌های گذشته، خصوصاً سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و با چنین نگاهی تدوین شده و راهبرد حرکت صحیح اقتصاد کشور به سوی این اهداف عالی است، ابلاغ می‌گردد. لازم است قوای کشور بی‌درنگ و با زمان‌بندی مشخص، اقدام به اجرای آن کنند و با تهیه قوانین و مقررات لازم و تدوین نقشه راه برای عرصه‌های مختلف، زمینه و فرصت مناسب برای نقش‌آفرینی مردم و همه فعالان اقتصادی را در این جهاد مقدس فراهم آورند تا به فضل الهی حماسه اقتصادی ملت بزرگ ایران نیز همچون حماسه سیاسی در برابر چشم جهانیان رخ نماید. از خداوند متعال توفیق همگان را در این امر مهم خواستارم.

سیدعلی خامنه‌ای
۲۹ بهمن ماه / ۱۳۹۲

بسم الله الرحمن الرحيم سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی

با هدف تأمین رشد پویا و بهبود شاخص‌های مقاومت اقتصادی و دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز بیست‌ساله، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی با رویکردی جهادی، انعطاف‌پذیر، فرصت‌ساز، مولد، درون‌زا، پیشرو و برون‌گرا ابلاغ می‌گردد:

تأمین شرایط و فعال‌سازی کلیه امکانات و منابع مالی و سرمایه‌های انسانی و علمی کشور به منظور توسعه کارآفرینی و به حداکثر رساندن مشارکت احاد جامعه در فعالیت‌های اقتصادی با تسهیل و تشویق همکاری‌های جمعی و تأکید بر ارتقاء درآمد و نقش طبقات کم‌درآمد و متوسط

پیش‌تازای اقتصاد دانش بنیان، پیاده‌سازی و اجرای نقشه جامع علمی کشور و ساماندهی نظام ملی نوآوری به منظور ارتقاء جایگاه جهانی کشور و افزایش سهم تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش‌بنیان و دستیابی به رتبه اول اقتصاد دانش بنیان در منطقه.

محور قرار دادن رشد بهره‌وری در اقتصاد با تقویت عوامل تولید، توانمندسازی نیروی کار، تقویت رقابت‌پذیری اقتصاد، ایجاد بستر رقابت بین مناطق و استان‌ها و به کارگیری ظرفیت و قابلیت‌های متنوع در جغرافیای مزیت‌های مناطق کشور.

استفاده از ظرفیت اجرای هدفمندسازی یارانه‌ها در جهت افزایش تولید، اشتغال و بهره‌وری، کاهش شدت انرژی و ارتقاء شاخص‌های عدالت اجتماعی.

سهام‌بری عادلانه عوامل در زنجیره تولید تا مصرف متناسب با نقش آن‌ها در ایجاد ارزش، بویژه با افزایش سهم سرمایه انسانی از طریق ارتقاء آموزش، مهارت، خلاقیت، کارآفرینی و تجربه.

افزایش تولید داخلی نهاده‌ها و کالاهای اساسی (بویژه در اقلام وارداتی)، و اولویت دادن به تولید

محصولات و خدمات راهبردی و ایجاد تنوع در مبادی تأمین کالاهای وارداتی با هدف کاهش وابستگی به کشورهای محدود و خاص.

تأمین امنیت غذا و درمان و ایجاد ذخایر راهبردی با تأکید بر افزایش کمی و کیفی تولید (مواد اولیه و کالا)

مدیریت مصرف با تأکید بر اجرای سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف و ترویج مصرف کالاهای داخلی همراه با برنامه ریزی برای ارتقاء کیفیت و رقابت‌پذیری در تولید.

اصلاح و تقویت همه‌جانبه نظام مالی کشور با هدف پاسخگویی به نیازهای اقتصاد ملی، ایجاد ثبات در اقتصاد ملی و پیشگامی در تقویت بخش واقعی.

حمایت همه‌جانبه هدفمند از صادرات کالاهای و خدمات به تناسب ارزش افزوده و با خالص ارزآوری مثبت از طریق:

تسهیل مقررات و گسترش مشوق‌های لازم.

گسترش خدمات تجارت خارجی و ترانزیت و زیرساخت‌های مورد نیاز.

تشویق سرمایه‌گذاری خارجی برای صادرات.

برنامه ریزی تولید ملی متناسب با نیازهای صادراتی، شکل‌دهی بازارهای جدید، و تنوع بخشی پیوندهای اقتصادی با کشورهای به‌ویژه با کشورهای منطقه.

استفاده از ساز و کار مبادلات تهازرتی برای تسهیل مبادلات در صورت نیاز.

ایجاد ثبات رویه و مقررات در مورد صادرات با هدف گسترش پایدار سهم ایران در بازارهای هدف.

توسعه حوزه عمل مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور به منظور انتقال فناوری‌های پیشرفته، گسترش و تسهیل تولید، صادرات کالا و خدمات و تأمین نیازهای ضروری و منابع مالی از خارج.

افزایش قدرت مقاومت و کاهش آسیب‌پذیری اقتصاد کشور از طریق:

توسعه پیوندهای راهبردی و گسترش همکاری و مشارکت با کشورهای منطقه و جهان بویژه همسایگان.

استفاده از دیپلماسی در جهت حمایت از هدف‌های اقتصادی.

استفاده از ظرفیت‌های سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای.

مقابله با ضربه‌پذیری درآمد حاصل از صادرات نفت و گاز از طریق:

انتخاب مشتریان راهبردی.

ایجاد تنوع در روش‌های فروش.

مشارکت دادن بخش خصوصی در فروش.

افزایش صادرات گاز.

افزایش صادرات برق.

افزایش صادرات پتروشیمی.

افزایش صادرات فرآورده‌های نفتی.

افزایش ذخایر راهبردی نفت و گاز کشور به منظور اثرگذاری در بازار جهانی نفت و گاز و تأکید بر حفظ و توسعه ظرفیت‌های تولید نفت و گاز، بویژه در مبادین مشترک.

افزایش ارزش افزوده از طریق تکمیل زنجیره ارزش صنعت نفت و گاز، توسعه تولید کالاهای دارای بازدهی بهینه (براساس شاخص شدت مصرف انرژی) و بالا بردن صادرات برق، محصولات پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی با تأکید بر برداشت صیانتی از منابع.

صرفه‌جویی در هزینه‌های عمومی کشور با تأکید بر تحول اساسی در ساختارها، منطقی‌سازی اندازه دولت و حذف دستگاه‌های موازی و غیرضرور و هزینه‌های زاید.

اصلاح نظام درآمدی دولت با افزایش سهم درآمدهای مالیاتی.

افزایش سالانه سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت و گاز تا قطع وابستگی بودجه به نفت.

شفاف‌سازی اقتصاد و سالم‌سازی آن و جلوگیری از اقدامات، فعالیت‌ها و زمینه‌های فسادزاد در حوزه‌های پولی، تجاری، ارزی و ...

تقویت فرهنگ جهادی در ایجاد ارزش افزوده، تولید ثروت، بهره‌وری، کارآفرینی، سرمایه‌گذاری و اشتغال مولد و اعطای نشان اقتصاد مقاومتی به اشخاص دارای خدمات برجسته در این زمینه.

تبیین ابعد اقتصاد مقاومتی و گفتمان‌سازی آن بویژه در محیط‌های علمی، آموزشی و رسانه‌ای و تبدیل آن به گفتمان فراگیر و رایج ملی.

دولت مکلف است برای تحقق سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی با هماهنگ‌سازی و بسیج پویای همه امکانات کشور، اقدامات زیر را معمول دارد:

شناسایی و بکارگیری ظرفیت‌های علمی، فنی و اقتصادی برای دسترسی به توان‌آفندی و اقدامات مناسب.

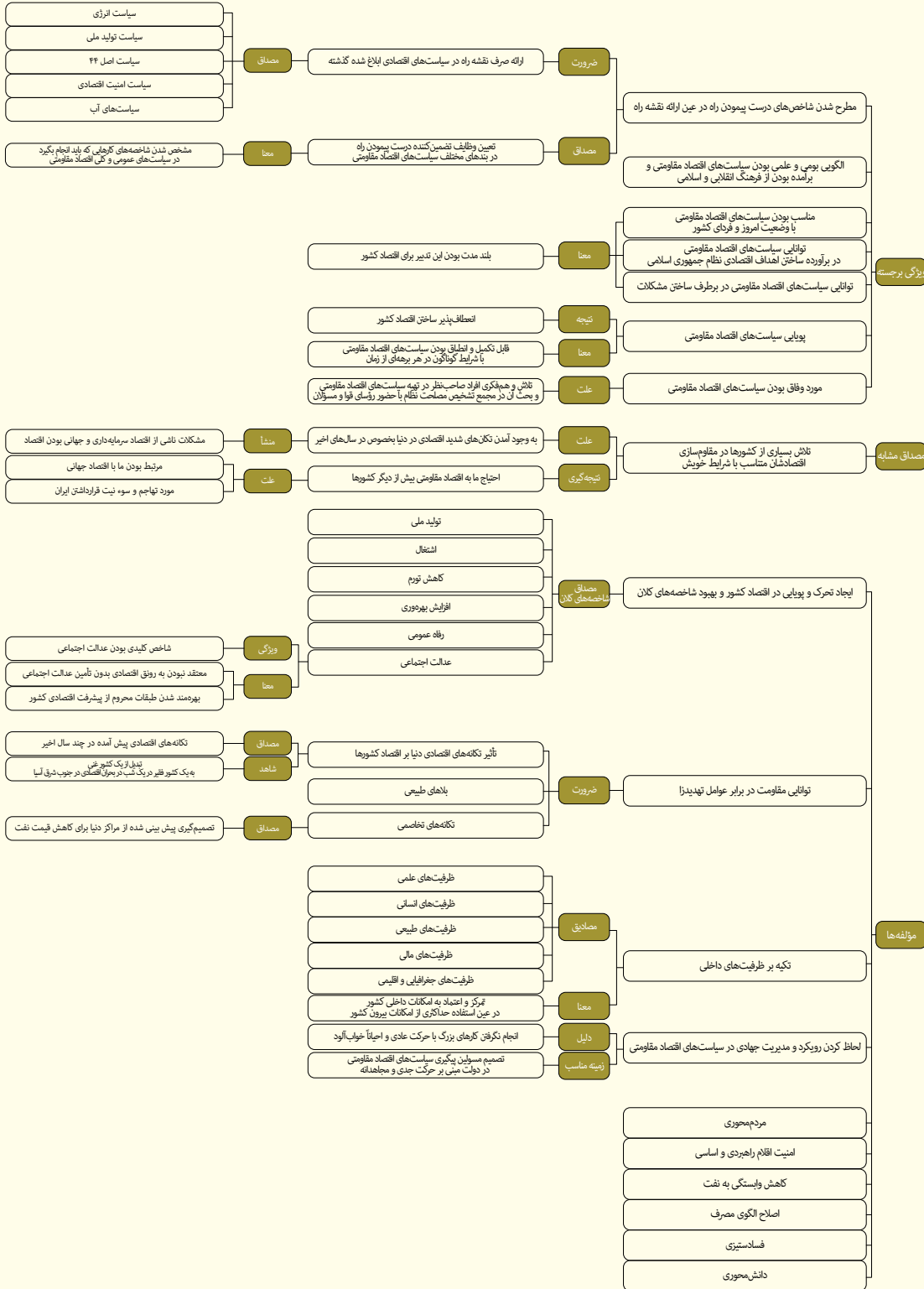
رصد برنامه‌های تحریم و افزایش هزینه برای دشمن.

مدیریت مخاطرات اقتصادی از طریق تهیه طرح‌های واکنش هوشمند، فعال، سریع و به‌هنگام در برابر مخاطرات و اختلال‌های داخلی و خارجی.

شفاف و روان‌سازی نظام توزیع و قیمت‌گذاری و روزآمدسازی شیوه‌های نظارت بر بازار.

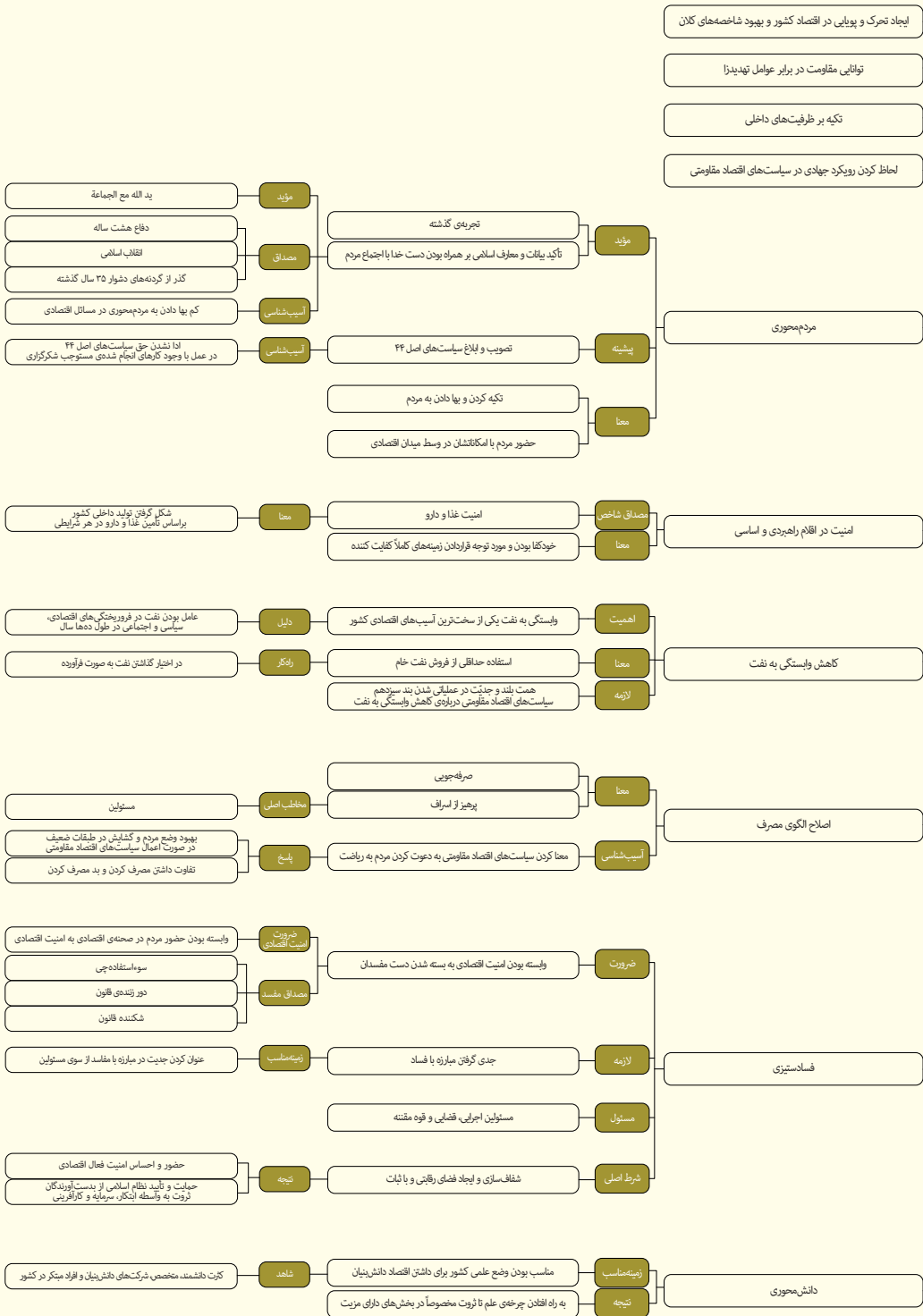
افزایش پوشش استاندارد برای کلیه محصولات داخلی و ترویج آن.

بیانات در جلسه تبیین سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ۱۳۹۲/۱۲/۲۰

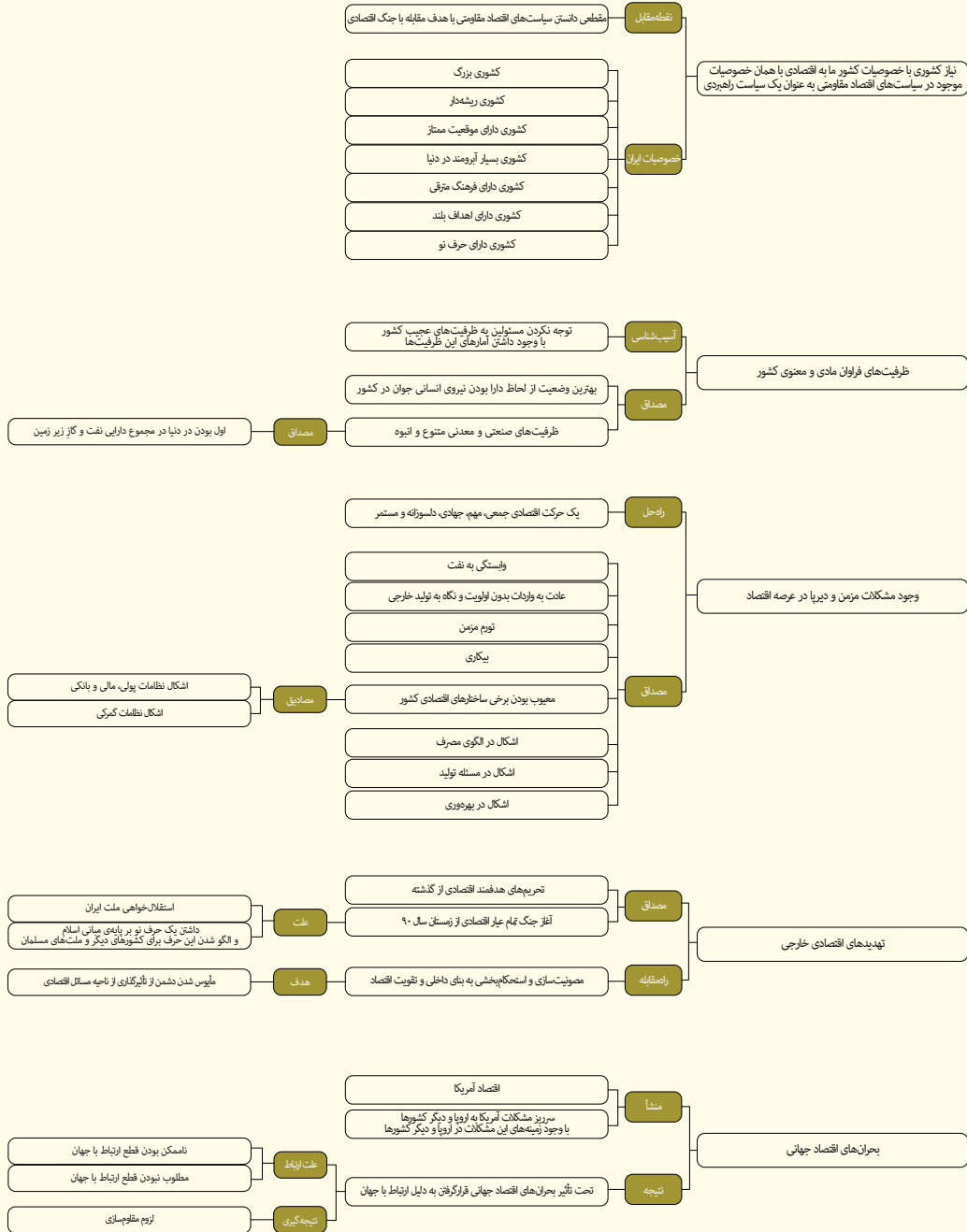

سیاست‌های اقتصاد مقاومتی

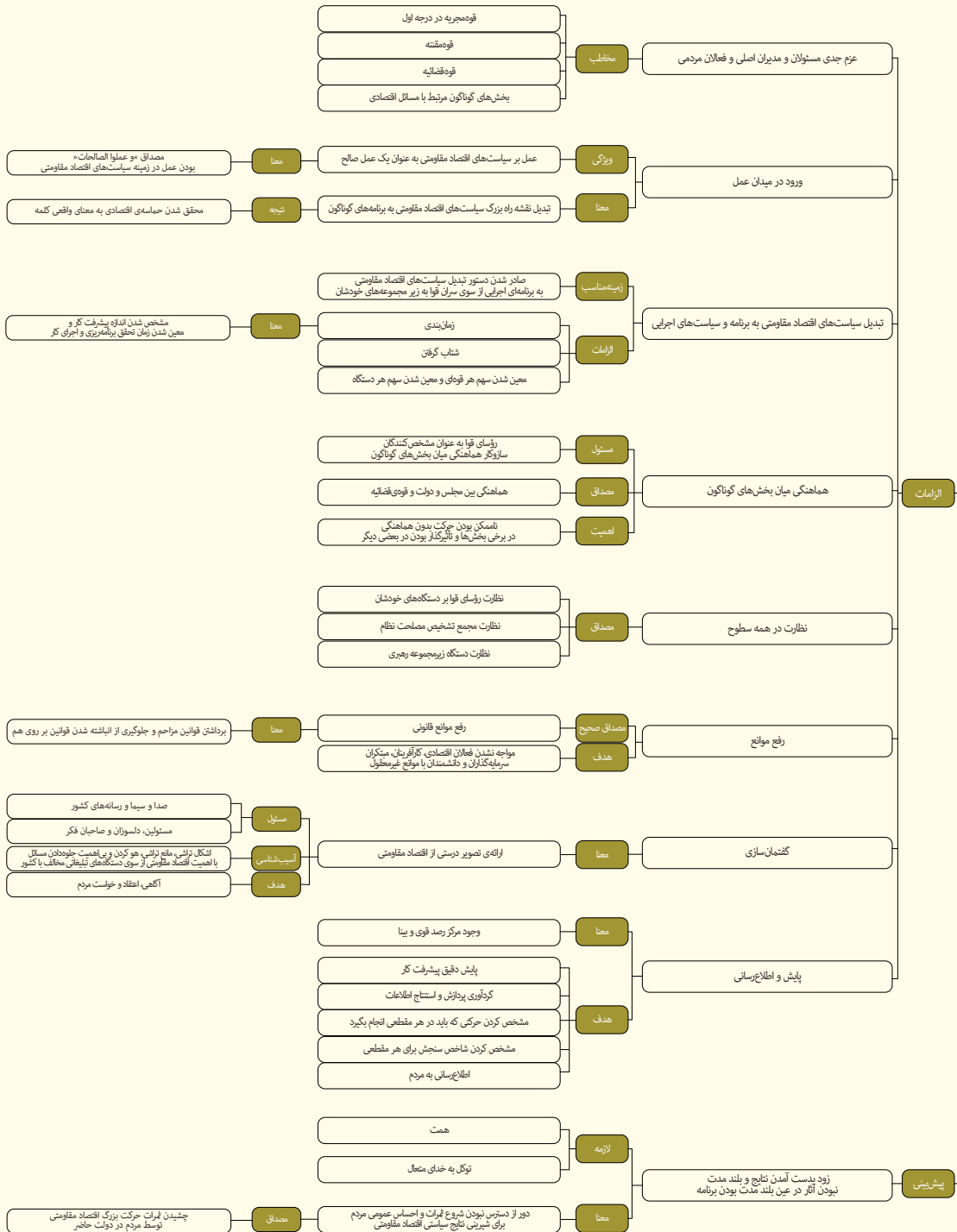
بیانات در جلسه تبیین سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ۱۳۹۲/۱۲/۲۰

بیانات در جلسه تبیین سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ۱۳۹۲/۱۲/۲۰

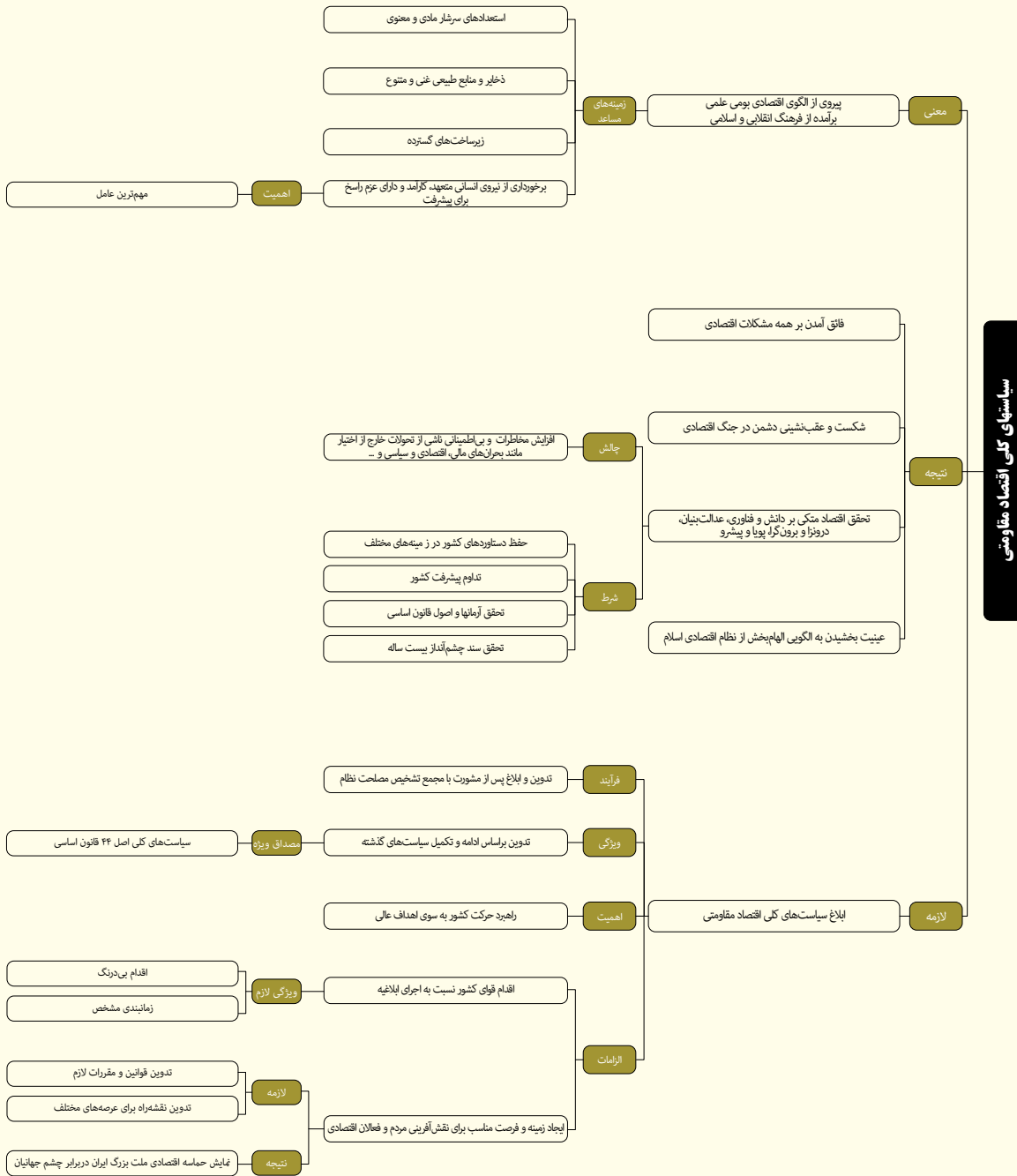

بیانات در جلسه تبیین سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ۱۳۹۲/۱۲/۲۰

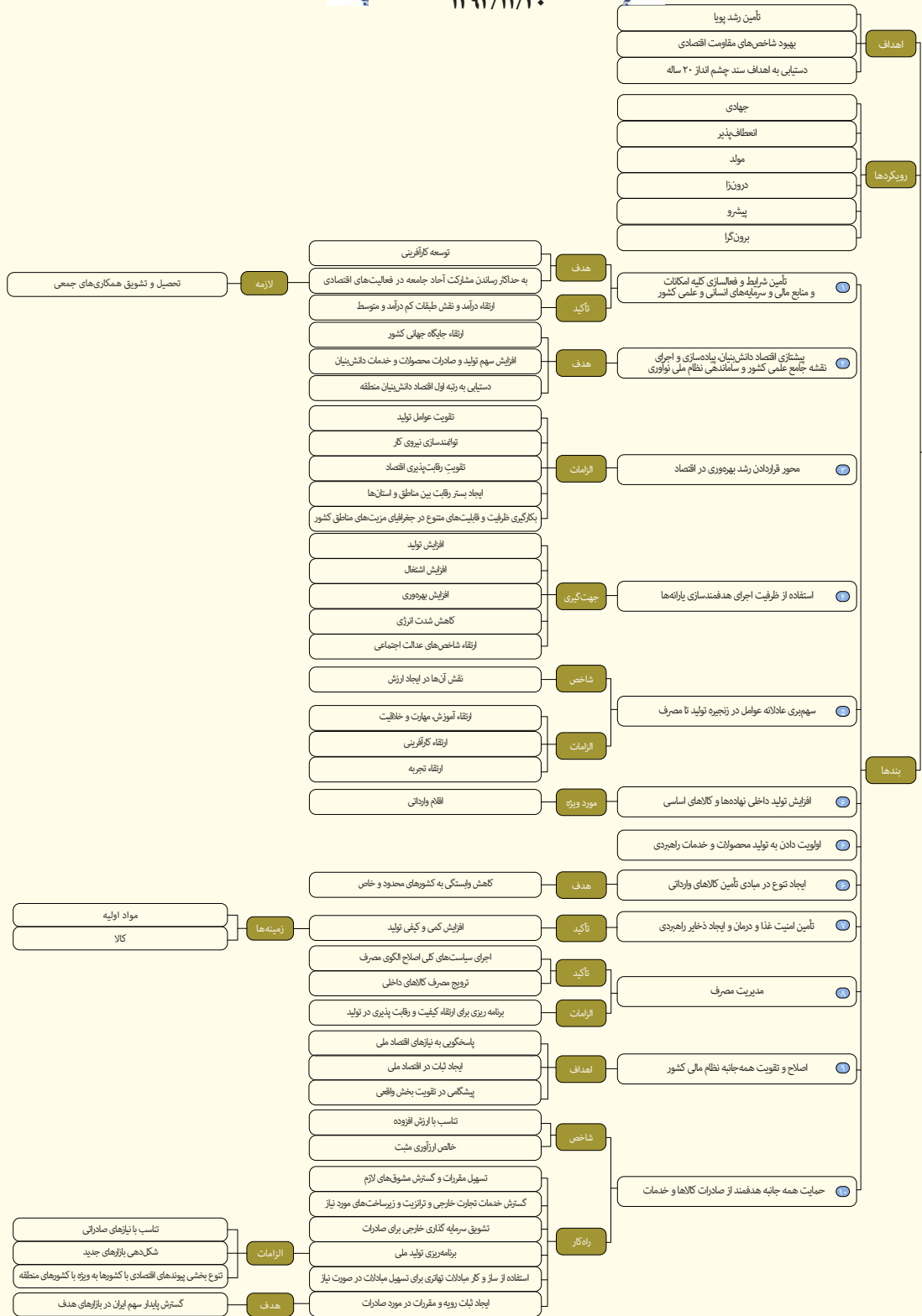

سیاست‌های کلی «اقتصاد مقاومتی»
 مقدمه رهبر معظم انقلاب اسلامی در ابتدای سند ابلاغیه
 ۱۳۹۲/۱۱/۳۰

سیاست‌های کلی «اقتصاد مقاومتی» ۱۳۹۲/۱۱/۳۰

اهداف

رویکردها

بندها

لازمه

زمینه‌ها

الزامات

هدف

تأمین رشد پویا
بهبود شاخص‌های مقاومت اقتصادی
دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز ۲۰ ساله

جهادی
انعطاف‌پذیر
مولد
درون‌زا
پیشرو
بیرون‌گرا

تأمین شرایط و فضا سازی کلیه امکانات
و منابع مالی و سرمایه‌های انسانی و علمی کشور

بیشتری اقتصاد دانش‌بنیان، پداسازی و اجرای
نقشه جامع علمی کشور و ساماندهی نظام ملی نوآوری

محور قراردادن رشد بهره‌وری در اقتصاد

استفاده از ظرفیت اجرای هدفمندسازی یارانه‌ها

سهم‌بری عادلانه عوامل در نتیجه تولید تا مصرف

افزایش تولید داخلی کالاهای اساسی

اولویت دادن به تولید محصولات و خدمات راهبردی

ایجاد تنوع در مبادی تأمین کالاهای وارداتی

تأمین امنیت غذا و درمان و ایجاد ذخیره راهبردی

مدیریت مصرف

اصلاح و تقویت همه‌جانبه نظام مالی کشور

حمایت همه‌جانبه هدفمند از صادرات کالاها و خدمات

تعمیر و بازسازی زیرساخت‌های اقتصادی

توسعه کارآفرینی

به حداکثر رساندن مشارکت آحاد جامعه در فعالیت‌های اقتصادی

ارتقاء درآمد و نقش طبقات کم درآمد و متوسط

ارتقاء جایگاه جهانی کشور

افزایش سهم تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش‌بنیان

دستیابی به رتبه اول اقتصاد دانش‌بنیان منطقه

تقویت عوامل تولید

توانمندسازی نیروی کار

تقویت رقابت‌پذیری اقتصاد

ایجاد بستر رقابت بین مناطق و استان‌ها

بکارگیری ظرفیت و قابلیت‌های متنوع در جغرافیای مرزهای مناطق کشور

افزایش تولید

افزایش اشتغال

افزایش بهره‌وری

کاهش شدت انرژی

ارتقاء شاخص‌های عدالت اجتماعی

نقش آن‌ها در ایجاد ارزش

ارتقاء آموزش مهارت و خلاقیت

ارتقاء کارآفرینی

ارتقاء تجربه

انجام وارداتی

کاهش وابستگی به کشورهای محدود و خاص

افزایش کمی و کیفی تولید

اجرای سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف

ترویج مصرف کالاهای داخلی

برنامه ریزی برای ارتقاء کیفیت و رقابت پذیری در تولید

پاسخگویی به نیازهای اقتصاد ملی

ایجاد ثبات در اقتصاد ملی

پیشگامی در تقویت بخش واقعی

تناسب با ارزش افزوده

خاص ارزآوری مثبت

تسهیل مقررات و گسترش مشوق‌های لازم

گسترش خدمات تجارت خارجی و ترانزیت و زیرساخت‌های مورد نیاز

تشویق سرمایه‌گذاری خارجی برای صادرات

برنامه‌ریزی تولید ملی

استفاده از ساز و کار مبادلات نیازی برای تسهیل مبادلات در صورت نیاز

ایجاد ثبات رویه و مقررات در مورد صادرات

تناسب با نیازهای صادراتی

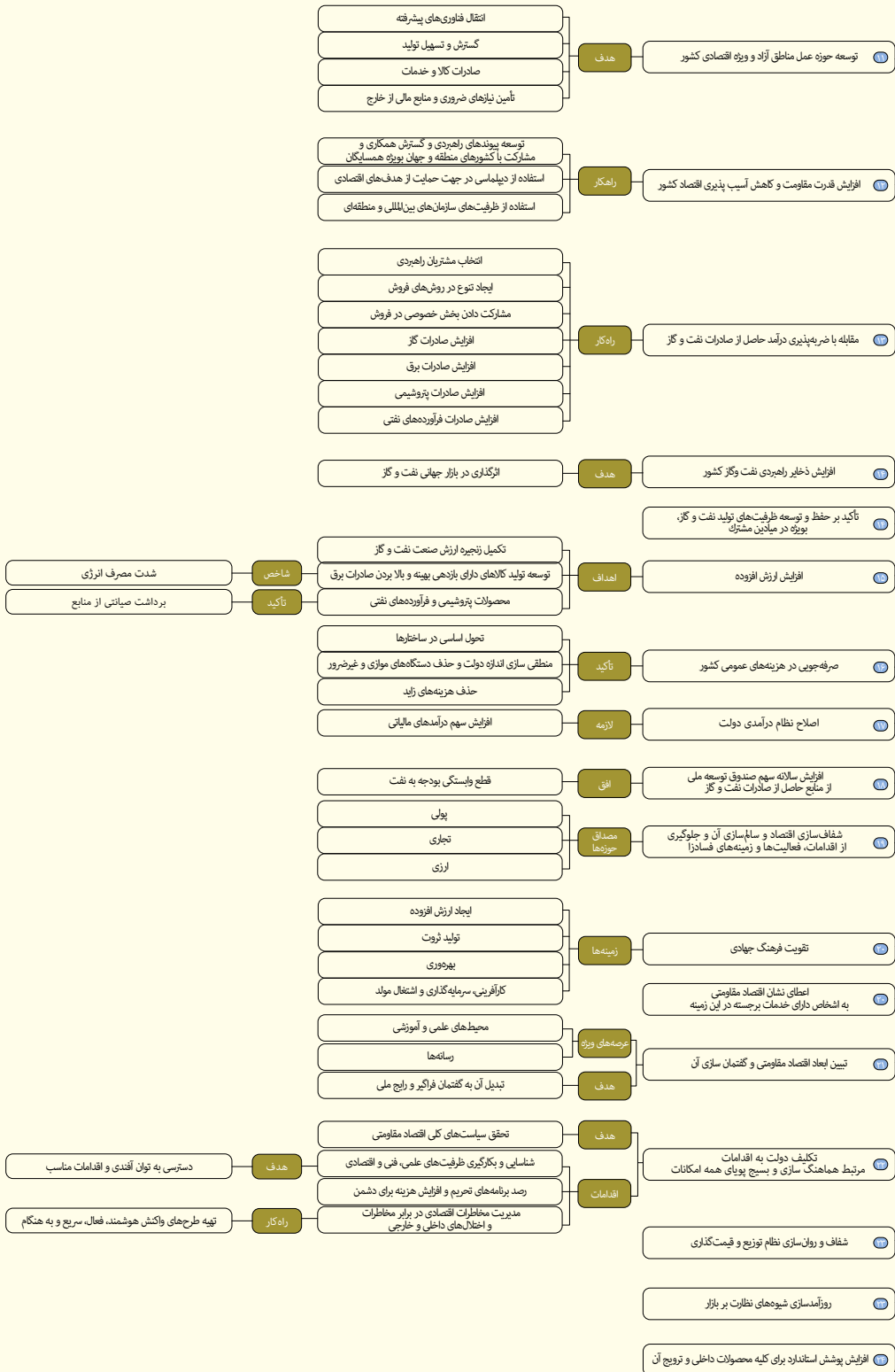
شکل‌دهی بازارهای جدید

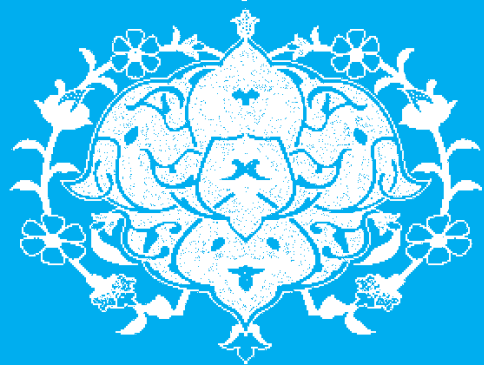
توسعه بخشی پیوندهای اقتصادی با کشورهای به ویژه با کشورهای منطقه

گسترش پایدار سهم ایران در بازارهای هدف

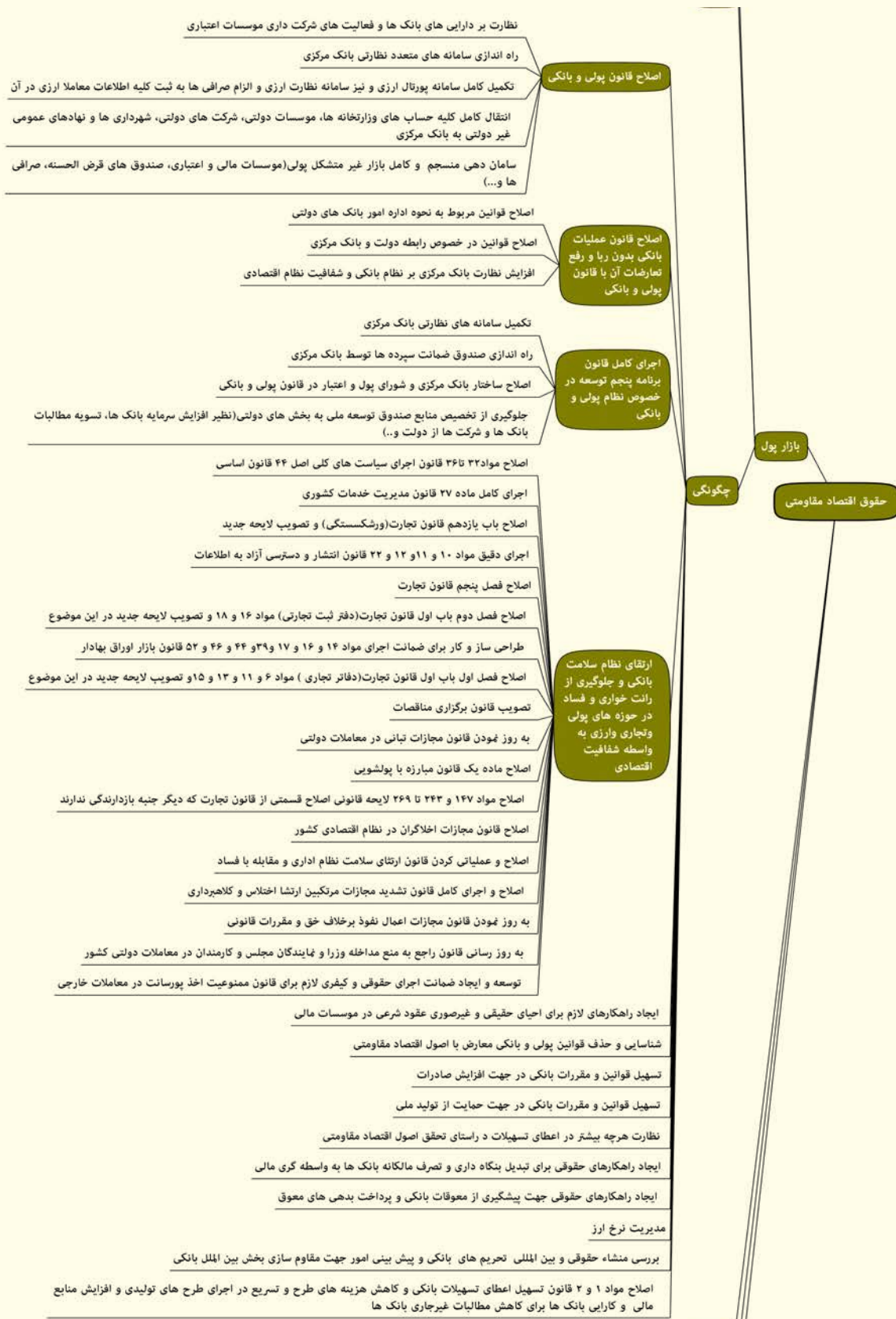
سیاست‌های کلی «اقتصاد مقاومتی» ۱۳۹۲/۱۱/۳۰

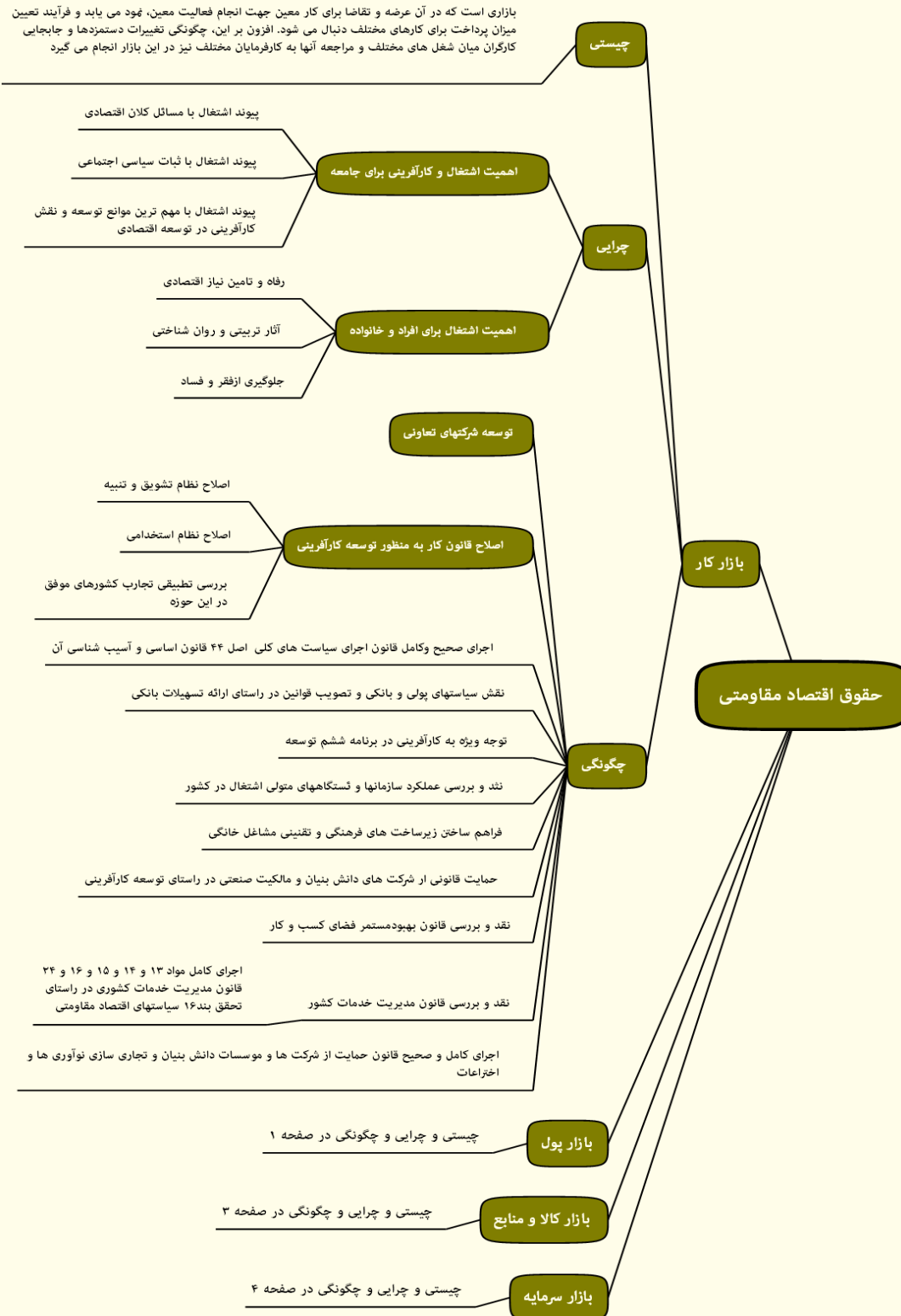

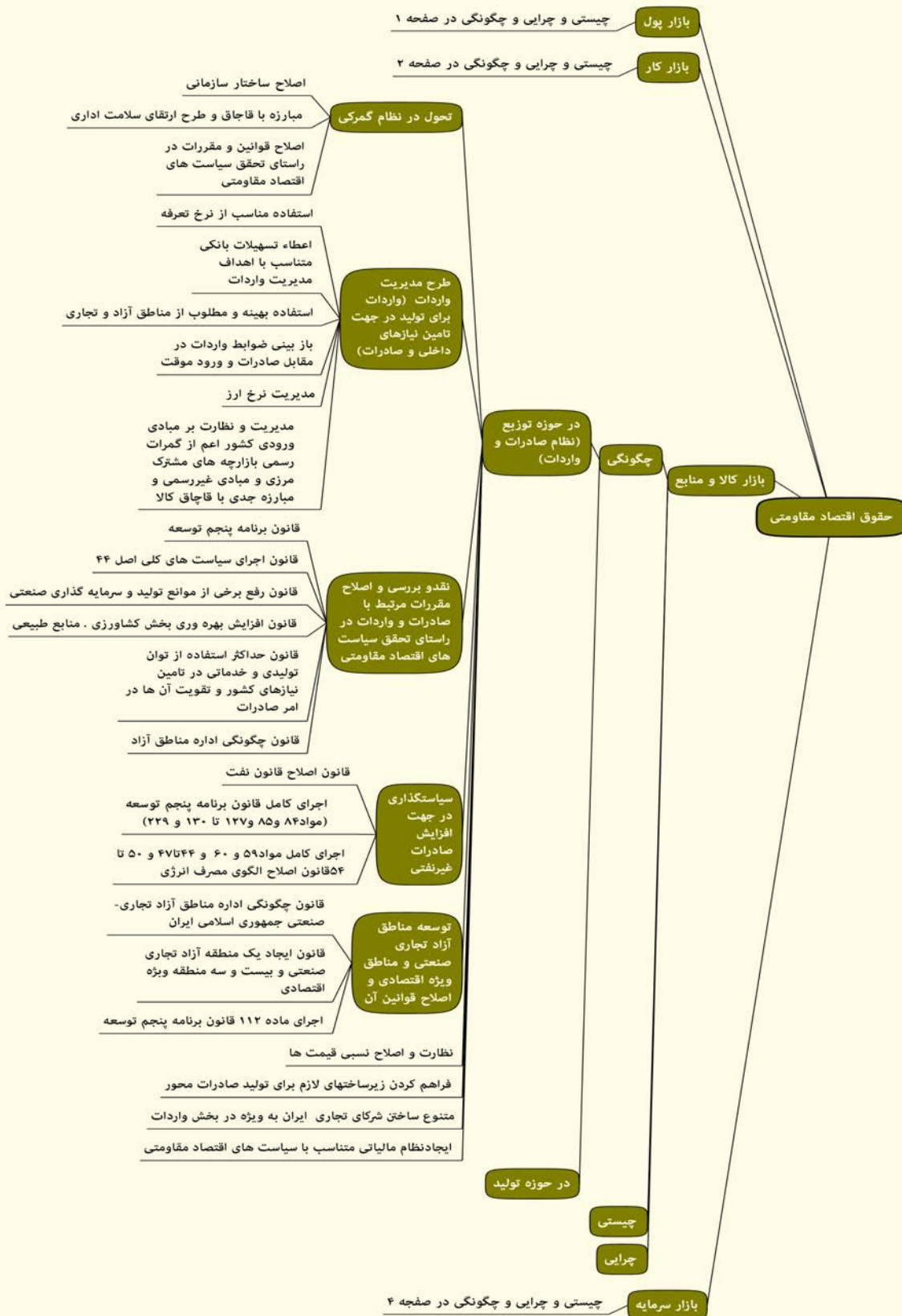

نمودارهای نظام مسائل حقوق اقتصاد مقاومتی

چکیده‌های مقالات علمی برگزیده همایش حقوق و اقتصاد مقاومتی

آسیب‌شناسی روند خصوصی سازی (اصل ۴۴) و اجرای آن

می‌دهد که برخلاف انتظار سیاست خصوصی سازی در کشور قادر نبوده است اندازه دولت و نقش شرکت‌های دولتی را در اقتصاد ایران کاهش دهد، از یک سو سرمایه‌گذاری‌های دولتی افزایش یافته و سوی دیگر سهم عمده‌ای از واگذاری‌ها مربوط به بخش عمومی است که تأثیر چندانی بر افزایش کارایی و بهره‌وری ندارد. مشکلات طرح واگذاری سهام عدالت به عنوان یکی از شیوه‌های مهم واگذاری و موانع و چالش‌های اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی مطرح و توصیه‌های سیاست‌گذاری لازم برای دستیابی به الگوی ایده‌آل ارائه می‌شود.

واژگان کلیدی

خصوصی سازی، بخش خصوصی، بخش عمومی، دولت، اصل ۴۴ قانون اساسی

ایمان واعظ دلبلی

کارشناس ارشد علوم اقتصادی، دانشگاه امام صادق (ع)

چکیده

در این پژوهش سعی بر آنست با توجه به مبانی، اهداف و شیوه‌های خصوصی سازی با تأکید بر قانون اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی و وظایف سازمان خصوصی سازی برای تحقق اهداف تعیین شده و تجربیات کشورهای مختلف، تحلیلی از جایگاه کشورمان و فاصله از وضع مطلوب ارائه گردد و در توصیه‌ها مورد بهره‌برداری قرار گیرد. روش انجام تحقیق، مطالعات کتابخانه‌ای و اسنادی است. پژوهش توصیفی به شمار میرود، فرضیه‌ای مطرح نشده و سوالات تحقیق اکتشافی خواهند بود. جمع‌بندی حاصل از تحقیق نشان

اصول و شاخصه‌های حقوقی سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی

شاخصه‌هایی به منظور عملیاتی نمودن سیاست‌ها اختصاص می‌یابد تا نهادها و سازمان‌های حکومتی با به کارگیری آن‌ها در مسیر تحقق اهداف مشخص شده گام بردارند. به نظر می‌رسد مهم‌ترین اصول حقوقی حاکم بر سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی اصل استقلال اقتصادی، اصل عدالت اقتصادی، اصل فسادستیزی، اصل ایجاد رفاه، تحرک و پویایی در عرصه اقتصادی، اصل مردم‌محوری و اصل اصلاح الگوی مصرف باشند که مبتنی بر آن می‌توان شاخصه‌هایی را بیان نمود که به مثابه قطب‌نما سیر دستیابی به اهداف را روشن می‌نماید.

واژگان کلیدی

سیاست‌های کلی نظام، اقتصاد مقاومتی، اصول و شاخصه‌ها، استقلال اقتصادی، فسادستیزی، مردم‌محوری، اصلاح الگوی مصرف

علی فتاحی زرقندی

کارشناس ارشد حقوق عمومی از دانشگاه تهران

علی بهادری چهرمی

دانشجوی دوره دکتری حقوق عمومی دانشگاه تهران، پردیس قم

چکیده

رهبر معظم انقلاب اسلامی در راستای اجرای بند اول اصل یکصد و دهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و با توجه به شرایط کشور سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی را ابلاغ نمودند. آن چه در خصوص سیاست‌های کلی نظام دارای اهمیت می‌باشد، طراحی اصول و شاخصه‌هایی به منظور اجرایی نمودن این سیاست‌ها است. از همین رو سؤال اصلی این مقاله به مطالعه‌ی حقوقی سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و نحوه‌ی طراحی اصول و

اعمال حسبه در بازار سرمایه بر اساس الگوی رقابتی تفکیک بازار از نابازار

بنیان‌های عام بوده و بخش دیگر ناظر بر مطالعه موردی رابطه حسبه با نظمی است که در شرایط کنونی در تعامل حقوق رقابت و حقوق بازار سرمایه بروز نموده است. بر این اساس، این نوشتار امکان دستیابی به معیار منطقی مبتنی بر رهیافت‌های اسلامی را توضیح می‌دهد که در کنار معرفی حسبه به عنوان ابزار حقوق اقتصادی اسلامی در کنترل و نظارت بر بازارهای رقابت‌پذیر و رقابت‌ناپذیر، نقطه آغازینی برای کنترل و نظارت قواعد حقوق رقابت در بازار سرمایه بر اساس ضابطه تفکیک بازار و نابازار، و با محوریت نهاد حسبه می‌باشد.

واژگان کلیدی

بازار، نابازار، حقوق رقابت، حسبه، محتسب، بورس، رقابت، بازار سرمایه.

محمود باقری

دانشیار دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران

محمد صادقی

کارشناس ارشد حقوق خصوصی دانشگاه امام صادق (ع)

چکیده

حسبه ابزاری نظارتی است که باید آن را نهادی عمومی غیردولتی در حقوق اسلامی به شمار آورد. مقاله حاضر قصد دارد که در راستای تبیین رابطه حقوق رقابت و بازار سرمایه، به تحلیل ابعاد کاربری حسبه در اسلام نسبت به بازار سرمایه؛ بر مبنای الگوی رقابتی تفکیک بازار از نابازار بپردازد. بخشی از این تحلیل و بررسی مبتنی بر ادبیات موضوعی و

اقتصاد مقاومتی و تبیین رویکردها و راهکارهای بی‌اثر کردن تحریم‌های اقتصادی در قراردادهای تجاری

پس اتخاذ رویکرد یا راهکارهای حقوقی مناسب نسبت به تحریم‌های اقتصادی، می‌تواند مشکل این وضعیت را به نحوی حل کند که قرارداد بدون هیچگونه مانعی اجرا شود و طرف‌های قرارداد در وضعیت بهینه قرار گیرند و اینجاست که موضوع اقتصاد مقاومتی از منظر حقوقی موضوعیت پیدا می‌کند. اتخاذ تدابیر حقوقی همچون فرضیه مشارکت، تخصیص خطر پذیری قراردادی و همچنین درج شرط قراردادی در مورد قوه‌قاهره که در آن تحریم‌های اقتصادی را از شمول خود خارج سازد یا شرط تعدیل منوط به مذاکره مجدد، که نقش تأثیرگذاری در اعاده وضعیت قرارداد به تعادل اولیه ایفا می‌کند، از جمله این رویکردها و راهکارهای حقوقی برای نیل به هدف اقتصاد مقاومتی در بحث قراردادهای تجاری می‌آیند.

واژگان کلیدی

«اقتصادمقاومتی»، «قراردادهای تجاری»، «تحریم»، «فرضیه مشارکت»، «قوه‌قاهره»، «تفسیر اقتصادی».

علی هاتفی

دانشجوی کارشناسی ارشد رشته حقوق خصوصی دانشکده

حقوق دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز

دکتر محسن ایزانلو

دانشیار دانشکده حقوق دانشگاه تهران

چکیده

مقاله حاضر پژوهشی است بنیادین در خصوص تبیین رویکردها و راهکارهای بی‌اثر کردن تحریم‌های اقتصادی در قراردادهای تجاری که تأثیر بسزائی در اقتصاد مقاومتی دارد. امروزه اعمال تحریم‌های اقتصادی به طور کلی مزایای تجارت بین‌الملل را با محدودیت مواجه می‌سازند و در فرآیند این محدودیت‌سازی واضح است که قراردادهای تجاری نیز از وضع و اعمال تحریم‌های اقتصادی متأثر می‌گردند. بالتبع این وضعیت فعالیت‌های تجاری را کاهش می‌دهد و هزینه‌های بسیاری بر تجارت و اقتصاد کشورها تحمیل می‌نماید.

ایقاع شرط بنایی در سپرده‌های قرض الحسنه بانکی

دکتر محمد روشن

استادیار پژوهشگرده خاتواده دانشگاه شهید بهشتی

محمدروزبان

نویسنده مسئول - دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق خصوصی دانشگاه امام صادق (ع)

چکیده

امروزه رفتار بانک‌ها در به کارگیری روش‌های تشویقی در حساب‌های قرض الحسنه، باعث ایجاد یک شرط بنایی شده است و اهداء برخی امتیازات توسط بانک‌ها عرفاً شرط سپرده‌گذاری محسوب می‌شود؛ که محل تامل است. با عنایت به ماهیت قرض الحسنه «کل قرض جر نفعاً فهو ربا»، مطلقاً افزوده شدن هر شرطی باعث ربوی شدن قرض و حرمت آن می‌گردد. این حساب‌ها استحاله شده و سازوکاری همچون قرض‌کشی، به مثابه ابزاری تنظیم‌کننده برای جذب مقادیر هدف‌گذاری شده از سپرده قرض الحسنه تلقی می‌شود و

اصل موضوع که یک امر شرعی و پسندیده می‌باشد، تبدل یافته است. ضمن آنکه «لزم و تعهد بانک نسبت به برگزاری قرضه کثی» یک شرط به حساب می‌آید که تخلف بانک از آن موجب اعتراض صاحبان حساب، عدم استقبال از سپرده‌گذاری مجدد و همچنین لطمه و آسیب به حسن شهرت بانک می‌گردد. بنابراین با توجه به شرط اعمال قرض‌کشی و تعهد رسمی و قانونی بانک‌ها، توزیع ناعادلانه منافع مکتسبه از سپرده‌ها، ایجاد نوعی شانس و اقبال و تشابه آن به قمار و از طرفی دارا شدن بدون جهت شرعی؛ مدعای این نوشتار بطلان و حرمت این روش‌های تشویقی می‌باشد که مهمترین مصداق آن، جواز قرضه کثی‌های بانکی می‌باشد.

واژگان کلیدی

قرض الحسنه، ربا، قرضه، قمار، اکل مال به باطل

بررسی تطبیقی رقابت نامشروع در حقوق ایران، کنوانسیون پاریس و موافقت نامه تریپس

حسن مراد زاده - دانشجوی دکتری حقوق خصوصی

دکتر محمد علی جاهد استاد یار گروه حقوق دانشگاه آزاد اردبیل

لیلا رضایی - کارشناس حقوق

چکیده

انسان موجودی اجتماعی بوده و در اجتماع برای برآورد نیازهای خویش همواره با دیگر هموعان خود در رقابت است یکی از این رقابت‌ها که از مهمترین آنها نیز به حساب می‌آید رقابت در عالم تجارت است که بیشتر مابین تجار و کسبه به وقوع می‌پیوندد موضوعی که بسیار عادی بوده و هر تاجر اعم از شخص حقیقی و با حقوقی برای پویایی و موفقیت خود برآن نیاز دارد ولی متأسفانه برخی از تجار و صنعت‌گران در راستای اخذ سود اضافی و یا تسلط بر بازار و انحصار بازار اقدام به اعمال ضد رقابتی زده و باعث ضرر و زیان رقبای تجاری

خویش و مصرف‌کنندگان بصورت مستقیم و غیر مستقیم می‌شوند جهت جلوگیری از این موضوع می‌بایست قانونگذار با تدوین قوانین خاص به قوه قضائیه و دولت اجازه دخالت دهد تا با موارد یاد شده برخورد نمایند البته میزان دخالت دولت نباید به حدی باشد که خود باعث انحصار و تسلط بر بازار باشد و یا اینکه قانونگذار با تدوین متعدد و پراکنده عمداً دست اشخاص سودجو را باز نماید. در مقاله حاضر به بررسی تعریف رقابت نامشروع و موارد آن در حقوق موضوع ایران و کنوانسیون پاریس و موافقت نامه تریپس خواهیم پرداخت تا ایرادات احتمالی وارده بر قوانین داخلی مشخص شده و نسبت به رفع آن از سوی مراجع اقدام گردد.

واژگان کلیدی

رقابت نامشروع - کنوانسیون پاریس - موافقت نامه تریپس - حقوق موضوعه ایران

بررسی ظرفیت‌ها و محدودیت‌های قانون عملیات بانکی بدون ربا در پشتیبانی از سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی

وهاب قلیچ

دانشجوی دکتری دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی

چکیده

از آنجا که نظام بانکی کشور یکی از مهمترین و اثرگذارترین بخش‌های اقتصادی کشور است و قانون عملیات بانکی بدون ربا مهمترین قانون این نظام به شمار می‌آید، این تحقیق که به روش کتابخانه‌ای تهیه شده است به بررسی ظرفیت‌ها و محدودیت‌های این قانون در پشتیبانی از سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی پرداخته است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که گرچه این قانون از جهت پشتیبانی از این نوع سیاست‌ها دارای ظرفیت‌هایی است، اما عمده موارد اشاره شده در آن به طور غیر جامع، کلی و در برخی موارد مبهم است.

از جمله محدودیت‌های شناسایی شده در این قانون می‌توان به عدم اشاره به همبستگی و هماهنگی نهاد‌های پولی و مالی با یکدیگر، فقدان برنامه جهت تحقق کامل بانکداری اسلامی، عدم جامعیت قانون نسبت به تامین اهداف بانکداران، سپرده‌گذاران و متقاضیان تسهیلات، عدم تبیین ابعاد عدالت اقتصادی، عدم توجه کافی به مقوله فرهنگ‌سازی، نگاه دولتی به نظام بانکداری، عدم الزام قانونی به حفظ استقلال بانک مرکزی، فقدان حمایت از بخش صادرات غیر نفتی، کم توجهی به تقویت پایه‌های شفافیت و سلامت بانکی و... اشاره داشت.

واژگان کلیدی

اقتصاد مقاومتی، بانکداری، قانون عملیات بانکی بدون ربا، ایران.

جستاری حقوقی در قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری و اختراعات

زهره شاکری (نویسنده مسئول)

استاد یار دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران

حکیمه محمدی

دانش آموخته کارشناسی ارشد حقوق مالکیت فکری دانشگاه تهران

چکیده

شرکت‌های دانش‌بنیان به‌عنوان یکی از محورهای پیشرفت ملی در تحقق اقتصاد مقاومتی تلقی می‌شود. از این رو، تصویب قانون حمایتی در خصوص شرکت‌های اخیر گام حیاتی

برای پیشبرد سیاست‌های تولید علم و ثروت است. این قانون علی‌رغم تحلیل‌های متنوع اقتصادی و مدیریتی درباره آن از دیدگاه حقوقی کمتر مورد واکاوی بوده است؛ بنابراین نقد و بررسی حقوقی قانون در چشم‌انداز دست‌یابی به اهداف متعالی ملی بسیار ضروری است. مقاله حاضر تلاش می‌نماید با روش تحلیلی-توصیفی به مطالعه حقوقی این قانون پرداخته و پیشنهاد‌های مقتضی ارائه نماید.

واژگان کلیدی

شرکت دانش‌بنیان، تجاری‌سازی، نوآوری و اختراعات، حقوق مالکیت فکری.

تحلیل حقوقی ماده هفت قانون هدفمندی یارانه‌ها

(در پر تو اصل کفایت نظام جامع تامین اجتماعی)

زینب عصمتی

دکتری حقوق عمومی، دانشگاه تهران پردیس فارابی

محمد مهدی حسین مردی

عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور

چکیده

هدف اصلی این پژوهش تحلیل حقوقی ماده هفت قانون هدفمندی یارانه‌ها در پر تو اصل کفایت نظام جامع تامین اجتماعی است. نتایج حاصل از این پژوهش نشان می‌دهد که نص صریح جزء‌های ۱، ۲ و ۳ از بند ب ماده هفت به صورت تمثیلی و احصایی به شقوقی از نظام جامع تامین اجتماعی اشاره دارد و نظام مدنظر در آن مصوبه گرچه رویکرد حمایتی را ملاک وحدت قرار داده اما به عنصر پیشگیری که از ایده‌های مورد تفقد استانداردهای

سازمانهای بین المللی است بصورت اجمالی و در چارچوبی عمودی یا انقباضی پرداخته شده و مضاف بر این در پر تو نظام جامع رفاه و تامین اجتماعی ملاحظات حقوقی نظیر اصل کفایت در راستای توانمندسازی مشمولین حلقه‌های مفقوده است و همچنین بعلت عدم دسترسی به اطلاعات شفاف از وضعیت درآمدی افراد، قانون هدفمندی یارانه‌ها در عمل به نفع اقشار متمکن بوده و منجر به رونق قاچاق کالا در کشور و وخیمتر شدن وضعیت مالی طبقات آسیب پذیر جامعه گردیده است؛ روندی که به علت عدم درک صحیح از قابلیت‌های محیطی و عدم تحقق تامین حداقل‌های معیشتی، با مولفه‌های مطلوب حقوقی نظام جامع تامین اجتماعی فاصله دارد.

واژگان کلیدی

یارانه‌ها، اصل کفایت، تامین اجتماعی، عدالت اجتماعی، بیمه‌های اجتماعی، قانون

بررسی حقوق قراردادهای نفتی در راستای تحقق اقتصاد مقاومتی

علی هائقی

دانشجوی کارشناسی ارشد رشته حقوق خصوصی دانشکده حقوق دانشگاه

آزاد اسلامی واحد تهران مرکز

چکیده

توجه به حقوق قراردادهای نفتی به مفهوم اعم آن از مباحث قابل توجه در نظام حقوقی کشور است، چراکه اجرای کامل این قبیل قراردادهای نفتی، به رشد اقتصادی کشور که در حال حاضر متکی به درآمدهای حاصل از نفت و گاز است کمک شایانی می‌کند. همواره منظور از قراردادهای نفتی، قرارداد فروش نفت نیست، بلکه قراردادهای که به منظور استخراج نفت و گاز و یا تکمیل تجهیزات صنعت نفت و یا توسعه آن در غالب قراردادهای خرید خارجی یا داخلی می‌باشد هم در زمره قراردادهای نفتی قرار می‌گیرند. از طرفی در حال حاضر تحریم‌ها از تهدیدهای جدی برای اجرای

قراردادهای نفتی است و طرف‌های خارجی به انحاء مختلف سعی می‌کنند تا با توسل به این پدیده هر از چندگاهی از تعهدات قراردادی خود امتناع نمایند. لذا ضرورت دارد اقتصاد کشور در این بخش تقویت و مقاوم سازی شود و اینجاست که پیوند علم حقوق و اقتصاد بوجود می‌آید. در بخش حقوق قراردادهای نفتی باید راهکارهای بی اثر کردن تحریم‌های اقتصادی را در قالب مقایسه آن با معادیر قراردادی جستجو نمود و با علم بر آن در این مورد پیش بینی‌های لازم را بعمل آورد. در اکثر موارد تحریم‌های اقتصادی مصداق هیچیک از معادیر قراردادی نبوده و لذا مخاطره‌ای برای اقتصاد در صنعت نفت کشور نمی‌باشند.

واژگان کلیدی

اقتصاد مقاومتی، قراردادهای نفتی، تحریم، معادیر قراردادی، قوه‌قاهره، تغییر بنیادین اوضاع و احوال.

حقوق حاکم بر بنگاه‌های اقتصادی با تاکید بر حقوق رقابت

مصطفی منصوریان

دانشجوی مقطع دکتری حقوق عمومی

چکیده

حقوق رقابت مجموعه‌ای از اصول و قواعد ناظر بر رفتار، ارتباط و توافق‌های میان بنگاه‌های اقتصادی و بازار است که مانع انحراف ساختار بازار به سمت انحصار یا انحراف در رقابت شده و سبب بهبود عملکرد بازار می‌گردد تا در نتیجه منجر به تخصیص کارایی منابع و حداکثر نمودن رفاه اجتماعی شود. در واقع نیل به نظام بازار آزاد مبتنی بر رقابت در گام نخست مستلزم رعایت چارچوب و ضوابط حاکم بر بنگاه‌های اقتصادی به عنوان مهمترین عوامل بازار می‌باشد که این امر نیز منوط به کشف نظام حقوقی حاکم بر بنگاه‌های مزبور است.

بنابراین ترسیم مقرون به صواب حقوق حاکم بر بنگاه‌های اقتصادی مهمترین مسئله‌ای است که این نوشتار با رویکردی توصیفی-تحلیلی در صدد نیل به آن می‌باشد و به نظر می‌رسد که تنظیم مقررات اقتصادی از سوی دولت، اعمال مقررات ماهوی حقوق رقابت از جمله ممنوعیت توافقات و اقدامات ضد رقابتی، ممنوعیت سوء استفاده از وضعیت مسلط تجاری و ممنوعیت تمرکز مخر رقابت و نیز چگونگی نظارت بر تحقق اعمال این مقررات در زمره مهمترین حقوق حاکم بر بنگاه‌های اقتصادی به شمار می‌روند.

واژگان کلیدی

بنگاه اقتصادی، حقوق رقابت، توافقات و اعمال ضد رقابتی، وضعیت مسلط تجاری، تمرکز تجاری.

ولایت دولت بر اموال عمومی در حقوق ایران

حامد کریمی

دانشجوی دکتری حقوق عمومی

سید علیرضا میربید

کارشناس ارشد حقوق عمومی

چکیده

اموال عمومی اعم از طبیعی و مصنوع، به عنوان سرمایه ای ملی در اختیار دولت هاست. حقوقدانان اداری همواره به دنبال چارچوب بخشیدن به تصرفات دولت در این اموال بوده اند. دو دیدگاه عمده در این زمینه مطرح است. در نگاه نخست دولت مالک اموال عمومی است و در آنها تصرفات مالکانه می‌کند. اما در نگاه دوم رابطه مالکیت میان دولت و اموال

عمومی وجود ندارد. این دیدگاه در حقوق فرانسه با عنوان «نظریه نگهداری» دولت از اموال عمومی مطرح شده است. در مقاله حاضر به بیان مبانی رد نظریه مالکیت و گرایش به نظریه نگهداری پرداخته شده است و بر اساس مبانی حقوقی و فقهی نظریه ولایت دولت بر اموال عمومی در حقوق ایران تبیین گردیده است. در این رویکرد دولت بر اموال عمومی ولایت دارد و صرفاً مبتنی بر مصلحت و منفعت عمومی در آنها تصرف می‌کند و او دیگر مالک این اموال نیست. در راستای حمایت حقوقی از اموال عمومی، این نظریه اختیار و گذاری اموال عمومی را از دولت سلب می‌کند و او را مکلف به حفاظت و نگهداری از این اموال مینماید.

واژگان کلیدی

اموال عمومی، دولت، نگهداری، ولایت، مالکیت، حاکمیت

رژیم حقوقی ادغام بنگاه ها در حقوق رقابت ایران با نگاهی به قانون اجرای سیاست های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی

محسن نیک بین

دانشجوی دکتری حقوق بین الملل عمومی، پردیس (قم) دانشگاه تهران

چکیده

یکی از مهم ترین شاخه های حقوق اقتصادی را حقوق رقابت و یکی از اصلی ترین موضوعات مورد مطالعه حقوق رقابت را ادغام ها تشکیل می دهند. حقوق رقابت می کوشد تا با تعیین قواعد کار، ادغام های مجاز را از ادغام هایی که اثر مخربی بر بازار دارند تمییز دهد.

بر این اساس، نخست، تعریف مناسبی از ادغام ها ارائه می دهد، سپس مرجعی صالح برای

بررسی آن ها تعیین می کند و در آخر، شیوه روشنی برای احراز ادغام های ضد رقابتی مشخص می سازد. از این طریق، عدم قطعیت را در میان کنشگران بازار به حداقل ممکن می رساند. پژوهش پیش روی نیز سه موضوع تعریف ادغام، مرجع صالح بررسی آن و ملاک احراز ادغام های ضد رقابتی را در قانون اجرای سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی ایران مورد بررسی قرار می دهد.

واژگان کلیدی

حقوق رقابت، حقوق تجارت، ادغام ضد رقابتی، شورای رقابت، قانون اجرای سیاست های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی، قانون کلاپتون.

نظارت قوای عمومی بر اجرای سیاست های اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

محمدعلی الفت پور

دانشجوی دکتری حقوق عمومی دانشگاه علامه طباطبایی

اسماعیل سیاوش پور

دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق خصوصی دانشگاه امام صادق (ع)

چکیده

ورود به عرصه خصوصی سازی یکی از شاخصه های مهم اقتصادی دهه اخیر است. بسیاری از کشورها در این حوزه از ایران پیشی گرفته اند که می توان دلایل متفاوتی را برای آن برشمرد. یکی از مهم ترین این دلایل نبودن بستری قانونی و حقوقی لازم برای رشد این فعالیت ها و به تبع آن عدم فضای نظارتی دقیق و عادلانه بر این حوزه است. در نوشتار حاضر شناخت دقیق اصل ۴۴ قانون اساسی، جایگاه نظارت، فرآیند پسینی و پیشینی نظارت

بر اصل ۴۴ قانون اساسی و دستگاه های نظارتی کشور و نقش آن ها بر خصوصی سازی مورد بررسی قرار گرفته است و در انتها به مهم ترین موانع موجود نظارتی اشاره شده که می توان موانع مربوط به قوانین و مقررات، اجرا و نظارت و بازرسی را نام برد و نتایج حاصل از این تحقیق نشان می دهد که مدخل نظارت در خصوصی سازی دچار یک فرآیند چندبخشی است؛ اعم از وجود دستگاه های مختلف نظارتی، وجود خلأها و متغیرهای نظارتی و حقوقی و وجود نقایص اجرایی غیر قابل پیش بینی در اجرای قانون که فرضیه های حاکم بر تحقیق را ثابت می کند.

واژگان کلیدی

اصل ۴۴ قانون اساسی، خصوصی سازی، ایران، نظارت، نهادهای نظارتی

تحلیل فقهی-حقوقی ابزارها و شیوه های عملیاتی سیاست گذاری پولی در بانکداری مرکزی نوین: دلالت های جهت اصلاح قانون پولی و بانکی در راستای اقتصاد مقاومتی

حسین میسمی

کارشناس ارشد پژوهشگر پولی و بانکی و دانشجوی دکتری رشته اقتصاد،

دانشگاه امام صادق (ع)

چکیده

این تحقیق تلاش می کند تا با اتخاذ رویکردی کل نگر، چارچوب نوین سیاست گذاری پولی در بانکداری مرکزی نوین را تبیین نماید. علاوه بر این، سعی می کند تا مهمترین شیوه های عملیاتی مورد استفاده بانک های مرکزی جهت سیاست گذاری پولی را نیز از منظر فقهی-حقوقی مورد بحث قرار دهد. در نهایت پیشنهادهای مشخصی جهت اصلاح قانون پولی و بانکی ارائه می دهد. برخی از مهمترین یافته های این تحقیق که به روش تحلیلی-توصیفی بدست آمده اند عبارتند از اینکه: اولاً، در حال حاضر این اجماع میان متفکرین دانش اقتصاد پولی شکل گرفته است که سیاست گذاری پولی مستقیماً نمی تواند به اهدافی مانند: رشد اقتصادی، کاهش فقر، مقاومت سازی اقتصاد در برابر شوک های بیرونی کمک کند؛ اما با کنترل تورم در سطحی معقول، می تواند نقشی بسیار اساسی در دست یابی

به اهداف مذکور داشته باشد. ثانیاً، در چارچوب نوین سیاست پولی، بانک های مرکزی به سمت قاعده محوری در سیاست گذاری پولی حرکت نموده اند و در اجرای نمودن این رویکرد، از قواعد مقداری (مانند: قاعده فریدمن) به سمت قواعد قیمتی (مانند: قاعده تیلور) حرکت کرده اند. این تغییر در نگرش در عمل به صورت حرکت از ابزار سیاستی «حجم پول» به سمت «نرخ بهره کوتاه مدت» نمود یافته است. ثالثاً، در چارچوب اسلامی علاوه بر اینکه اهداف بانک مرکزی باید مشروع باشد (مانند کنترل تورم)، شیوه های عملیاتی مورد استفاده جهت دست یابی به این هدف نیز باید از مشروعیت برخوردار باشد. این در حالی است که شیوه های اصلی مورد استفاده در بانکداری متعارف (مانند: عملیات بازار باز و تسهیلات قاعده مند) عمدتاً بر مبنای عقد قرض همراه با بهره صورت می پذیرند که از منظر فقه امامیه و حقوق موضوعه ایران قابلیت استفاده ندارد.

واژگان کلیدی

سیاست گذاری پولی، بانکداری مرکزی نوین، قانون پولی و بانکی، اقتصاد مقاومتی، عملیات بازار باز

کوتاه مدت

مربوط به برنامه‌ها و امور اجرایی کشور

■ **باید منابع ارزی را درست مدیریت کرد.** اشاره شده به ارزیابی به این زمینه هم حرفهای کوثرگویی از دیوات صادر شده یعنی در روزنامه‌ها از قول یک مسئول یک جور گفته شد. فردا یا دو روز بعد یک جور دیگر گفته شد. نگارنده این اتفاق بیفتد. واقعا باید تصمیم گرفته شود. روی آن تصمیم با فشاری شود و مسئله را دنبال کنید. به هر حال منابع ارزی باید مدیریت دقیق بشود.

■ **مدیریت منابع ارزی**
۹/۱۶/۲۲

حمایت از تولید ملی

۹/۱۶/۲۲

۱

۲

۳

۴

۵

۶

۷

۸

۹

۱۰

۱۱

۱۲

۱۳

۱۴

۱۵

۱۶

۱۷

۱۸

۱۹

۲۰

اقتصاد مقاومتی یعنی حفظ روند رو به رشد اقتصاد به همراه کاهش آسیب پذیری. ۹/۱۶/۲۲

بلندمدت

مربوط به اصلاح نظام اقتصادی کشور

■ **به نظرم یکی از بخشهای مهمی که میتوانی را ایجاد کنی، همین شرکتها را نشان بدهی است. این یکی از بهترین مظاهر و یکی از مؤثرترین مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی است.**

اقتصاد دانش بنیان

۹/۱۵/۸

۳

۴

۵

۶

۷

۸

۹

۱۰

۱۱

۱۲

۱۳

۱۴

۱۵

۱۶

۱۷

۱۸

۱۹

■ **وظیفه‌ی همه‌ی ما این است که سعی کنیم کشور را مستحکم، غیر قابل نفوذ، غیر قابل تأثیر از سوی دشمن، حفظ کنیم و نگه داریم. این یکی از اقتضایات اقتصاد مقاومتی است. ما که ما مطرح کردیم، در اقتصاد مقاومتی یک رکن اساسی و مهم، مقاومت بودیم. اقتصاد باید مقاوم باشد. باید بتواند در مقابل آنچه است در معرض دشمن قرار بگیرد. مقاومت کند.**

مقاوم بودن اقتصاد

۹/۱۶/۲۲

۲

۳

۴

۵

۶

۷

۸

۹

۱۰

۱۱

۱۲

۱۳

۱۴

۱۵

۱۶

۱۷

۱۸

■ **اقتصاد مقاومتی شرایط و ارکانی دارد. یکی از بخشهایش همین تکیه به مردم است. باید گفتی بکنید برای اینکه به بخش خصوصی توانبخشی بشود. حالا از طریق بانکهاست. از طریق قرضه لازم و مقررات لازم است. از هر طریقی که لازم است، کاری کنید که بخش خصوصی، بخش فعال شود.**

تکیه بر مردم

۹/۱۶/۲۲

۱

۲

۳

۴

۵

۶

۷

۸

۹

۱۰

۱۱

۱۲

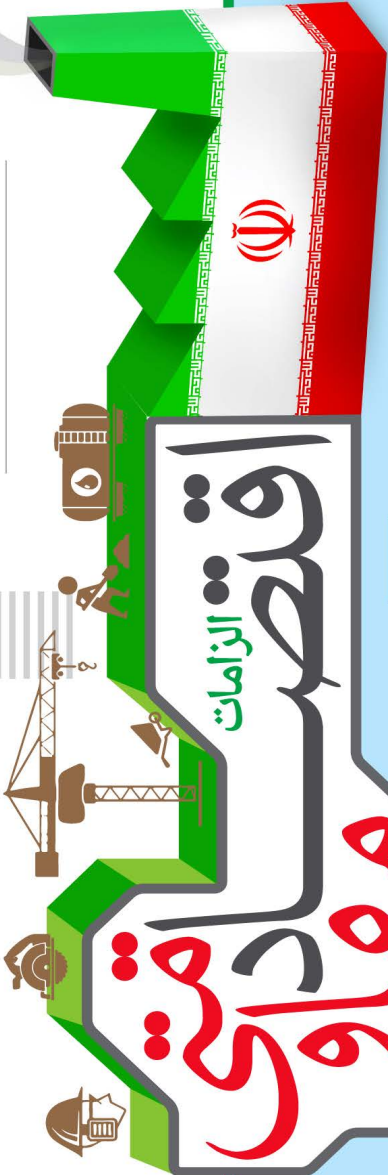
۱۳

۱۴

۱۵

۱۶

۱۷

از نگاه رهبر انقلاب اسلامی

مدیریت مصرف

۹/۱۵/۳

■ مسئله‌ی مدیریت مصرف، یکی از ارکان اقتصاد مقاومتی است. یعنی مصرف متعادل و پرهیز از اسراف و تبذیر هم دستگاهاهی دونهی، هم حاد مردم و خانوادها باید به این مسئله توجه کنند که امروز پرهیز از اسراف و ملاحظه‌ی تعادل در مصرف، بلاشک در مقابل دشمن یک حرکت جهادی است؛ انسان میتواند ادعا کند که این اجر جهاد فی سبیل الله را دارد.

■ **از زمان باید حداکثر استفاده بشود. طرحهایی که مساله‌ی معضالی طول میکشد، امروز خوشبختانه با فاصلهی کمیتری آسان می‌باشد که فلان کارخانه در ظرف دو سال، در ظرف چند ماه به بهره‌برداری رسید. باید این را در کشور تقویت کرد.**

استفاده‌ی حداکثری از زمان و منابع و امکانات

۹/۱۵/۳

■ **حرکت بر اساس برنامه**
خلق اساعه و تغییر مقررات، جزو طریقه‌هایی است که به اقتصاد مقاومتی وارد میشود و به مقاومت ملت ضربه میرزند. این را هم دولت محترم هم مجلس محترم باید توجه داشته باشند؛ نگذارند سیاستهای اقتصادی کشور در هر زمانی دچار کندب و تغییرهای بی مورد شود.

■ **کاهش وابستگی به نفت**
مقاومتی است این وابستگی میراث شوم صدساله‌ی ماست. ما اگر بتونیم از همین فرصت که امروز وجود دارد، استفاده کنیم و تلاش کنیم نفت را با فعالیتهای اقتصادی درآمذاری دیگری جایگزین کنیم، بزرگترین حرکت مهم را در زمینه‌ی اقتصاد انجام داده‌ایم. امروز صنایع دانش بنیان از جمله‌ی کارهایی است که میتواند این کار را تا میزان زیادی براند.

تعیین دانشگاهی و آکادمیک اقتصاد مقاومتی

۹/۱۵/۱۶

■ **به نظر ما رسیدیم، اقتصاد مقاومتی بوده، این فکر است. باید مطالبه‌ی عمومی است. شما دانشجو هستید. استاد هستید. اقتصاددان هستید. بسیار خوب با زبان دانشگاهی، همین ایده‌ی اقتصاد مقاومتی را تبیین کنید. بدونش را مشخص کنید.**

■ **کاهش وابستگی به نفت**
مقاومتی است این وابستگی میراث شوم صدساله‌ی ماست. ما اگر بتونیم از همین فرصت که امروز وجود دارد، استفاده کنیم و تلاش کنیم نفت را با فعالیتهای اقتصادی درآمذاری دیگری جایگزین کنیم، بزرگترین حرکت مهم را در زمینه‌ی اقتصاد انجام داده‌ایم. امروز صنایع دانش بنیان از جمله‌ی کارهایی است که میتواند این کار را تا میزان زیادی براند.

